

Po pasaulį pasižvalgius

V. RIMVYDAS

Pasaulis domisi JAV mokyklinėm bėdom

Ilgai teks kurti, kol pavyks sutvarkyti rasinį klausimą. — Vis daugiau įsijudėja Amerikos didmiesčiai, o baltieji bėga į užmiestius. — Atkūrinama federalinė valdžios ir paskirų JAV valstybių teisės. — Sovietams gera proga vartyti antiamerikinę propagandą. — Maskva nenunkreps pasaulio dėmesio nuo Vengrijos.

Sukeltas sąmyšis dėl negrų jaunimo integravimo su baltaisiais vis dar nenuitila. Negrų tarpe vis dar jaučiamas nepasitenkinimas. Jie nusiūvę prezidento Eisenhowerio pasikalbėjimų su ligarsėjusių gubernatorių Faubus (net ir baltieji krašto gyventojai tikėjosi iš prezidento ne tik griežtesnių žodžių, bet ir galimų veiksmų). Atrodo, tik žodžiais pasibaigė ir šios savaitės pradžioje turėtas prezidento pasikalbėjimas su negrų atstovu Powell.

Rugsėjo 20 d. įvykusio teismo posėdžio (gubernatorių Faubus nedalyvaujant) išdava buvo tik ta, kad praėjusią savaitę nuo mokyklos patalpų buvo atšaukti Taut. Gvardijos daliniai. O pats gubernatorių žada apeliuoti į apeliacinį teismą, vėliau, galimas dalykas, ir į Aukščiausiąjį Teismą. Tat visas reikalas užtruks dar ilgesnį laiką ir vis dar bus neišspręstas klausimas, būtent: kokias teises turi federalinė valdžia santykiuodama su paskiromis JAV valstybėmis.

Tuo tarpu visuomenėje vyrauja įspūdis, kad vargiai kada nors tektų laukti galutinio baltųjų ir juodųjų vaikų integravimo mokyklose.

Šiuo metu rytinės, vidurinės ir net vakarų JAV dalies didmiesčiai vis daugiau įsijudėja. Keli pavyzdžiai: didžiausias ne-grais apgyventas miestas pasaulyje yra New Yorkas. Čia negrų yra 840,000. Toliau seka Chicago su 738,000 juodųjų gyventojų, Philadelphia — 456,000, sostinė Washingtonas, D. C. ir Detroitas — po 375,000, Los Angeles — 275,000, Clevelandas su 217,000 negrų ir t. t.

Dėl negrų antplūdžio baltieji vis daugiau su šeimomis bėga į tolimuosius miestų užmiestius, kur negrų nuosimtis mažas. Visiškai dar daugiau komplikuoja mokyklų integravimo — suliedinimo problema.

Didelis teisėjų vaidmuo

Visoje Faubus ar Little Rock byloje viešojo krašto nuomonė galėjo įsitikinti, kad mokyklų desegregavimo, kitaip tariant, abiejų rasų moksleivių suliedinimo procese didelis vaidmuo atitenka sritiniam (district) teismams. Federaliniai teismai daugelyje valstybių, ypatingai pietuose, ėmėsi darbo, nustatė terminus desegregacijai, nors ir lėtai, bet prisidėjo prie A. Teismo nutarimo vykdymo.

Dar pasiūlyta, kad mokyklų suliedinimui pasipriešina ne tik organizacijos, paskiri asmenys, bet jam kelia pastoja ir valstybių gubernatoriai. Ar gubernatorių gali būti suimtas, patrauktas atsakomybėn — štai klausimai, kuriuos, galimas dalykas, teks išsiaiškinti A. Teismui.

Kas pažeidžia Konstituciją?

Kai prezidentas neseniai pasakė, kad jis visomis teisėmis priemonėmis išlaikys JAV kon-

stitucijos dėsnių, tai, žinoma, jis čia turėjo galvoje nelemtą mokyklų suliedinimo klausimą.

Tai vėl klausimas, kuris krašte sukėlė nemažą komentarų, patikalinimų ir... abejonių. Krašto žinomieji publicistai ėmėsi įrodinėti, kad, greičiausia, prezidentas buvęs suklaidintas savo teisinių patarėjų, nes jo pasisakymas galėjęs turėti neigiamų pasekų būsimiems santykiams tarp valstybių ir federalinės valdžios.

Štai žurnalistas David Lawrence, pasižymėjęs, kaip atkaklus prezidento biudžeto gynėjas ir šiaip Eisenhowerio rėmėjas, jau nuo seniau kelia balsą prieš devynių A. Teismo teisėjų užurpacinę galią ir konstitucijos nepašlymą. 1956 metais tas pats Lawrence priminė dviejų apeliacinio teismo teisėjų ir vieno sritinio teismo priimtą nuomonę ir ligi šiol A. Teismo nepanaikinta, būtent — "Konstitucija nereikalauja integravimo. Ji tik išakmial draudžia diskriminaciją". Toji nuomonė buvo piliinta 1955 m. liepos mėn.

Sakoma, kad mokyklų suliedinimui paremti remiamasi konstitucijos 14-ju priedu, tačiau čia vėl primenama, kad šis priedas buvęs pietinių valstybių rafifikutas per prievartą, tad jis negalys būti laikomas legaliu. Išvados — aukščiausių valstybių įstatymų tektų keisti...

Ar leidžia Konstitucija?

Kaip toli įsiaištrino nuotaikos, pakaks dar paminėti keletą klausimų, iškilusių ryšium su Eisenhowerio ginamaisiais žodžiais. Spauda dabar klausia — kur rasime konstitucijoje teisę federaliniam teismams tvarkyti krašto mokyklas ir joms diktuoti, kokius moksleivius jos turėtų priimti? Ar yra toje konstitucijoje federalinei valdžiai suteikta galia sodinti į kalėjimą tėvus, kurie perspėja kitus tėvus nusiūsti savo vaikų į mišrias mokyklas?

Visur tenka atsakyti neigiamai. Pagaliau, dar pripažįstama, kad nei prezidentui, nei kam nors valdžioje konstitucija nesuteikia teisės uždrausti suvereninės valstybės gubernatoriui

panaudoti valstybės dalinius — Taut. Gvardiją, jei jis tai laiko reikalinga tvarkai palaikyti.

Tokios nuomonės bei nuotakos kilo krašte ryšium su Little Rock miesto įvykiais. Būtų klaidinga manyti, kad jomis domėjusi tik amerikiečiai.

Blogas įspūdis svetur

Valdžios žmonės, pvz. ir Dulles turėjo pripažinti, kad visų pastarųjų įvykių incidentai ar jų išgarsinimas spaudoje galės pakenkti JAV įtakai užsieniuose.

Ir iš tikrųjų Maskvos propagandinis malūnas tik ir laukė Little Rock įvykių, kurie vėl išjudintų antiamerikinę propagandą vandeniu. Dabar S. Rusijoje ir Azijoje milijonais žodžių lyja propaganda apie tą kraštą, kur tokia baisi rasinė nelygybė, kur liejasi negrų kraujas, dega Ku-Klux-Klan kryžiai...

Pažeistas JAV prestižas užsieny. Idomu pažvelgti, kaip užsienio spauda reagavo į Little Rock ir kitur sukeltas riaušius bei sudrumstas nuotaikas.

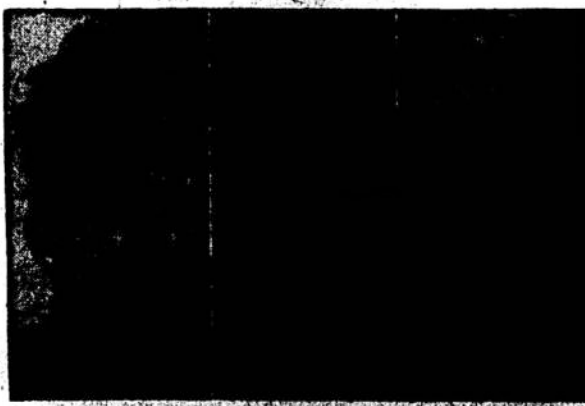
Kad Maskva su savo satelitais išnaudos rūpesčius ir nesėkmes su negrų jaunimo suliedinimu mokyklose, tai buvo jau iš anksto tikra. Dabar jų spaudoje vyrauja toks tonas — ką čia Vengrija, geriau pažvelk, kas vyksta Little Rock ar Nashville...

JAV vakarų sąjungininkai su savo sprendimais kiek atsargūs. Štai, prancūzų spaudoje daugiau pastebima užuojautos, negu kritikos. Matyt, dėl savo pačių rūpesčių Alžire, dabar prancūzai vengia smerkti amerikiečius. Vak. Vokietijoje, buvus rinkiminių įkarsčių, JAV įvykiai su negrais mažai komentuoti. Buvo balsų, kad pasaulyje JAV prestižas galėjęs kristi.

Tik Italijoje, ypatingai jos radikalai dešiniųjų ir kairiųjų spaudoje pasirodė paveikslų su Klan vyrais baltuose rūbuose. Amerikiečiai apkalinti praktikuoją kolonializmą, sukelia įspūdį, kad išskirtos mokyklos esančios visose JAV-se. Tuo tarpu britų spauda, prezidentą Eisenhowerį pavadinusi "minkštu", jam besidorojant su integravimo sunkumais, šiaip komentavo ramiai ir net pareiškė kiek optimizmo. Girdi, visas sąmyšis esąs sveikas dalykas.

Tikimasi, kad laikinai pažeistas svetur JAV prestižas bus vėl atstatytas. Ir daugiau negu tikimasi, kad negalės pavykti komunistinis manevras nukreipti pasaulio dėmesį nuo Vengrijos. Sovietinis žygis Vengrijoje per daug įsimeigė į žmonijos sąžinę, kad jį užmirštų.

• Sibeliui, suomių didžiam kompozitoriui, praėjusią savaitę mirus, jo atmintį pagerbė visas pasaulis, įskaitytinai ir sovietiniai.

Richard Canning Boston, John F. Kennedy New York, John F. Kennedy Philadelphia

Popiežius Pijus rengiasi paskirti 12 naujų kardinolų. Manoma, kad trys kardinolų skrybėls atiteksiančios JAV ir jas gausių čia matomai vykau.

Miręs Norvegijos karalius Haakonas. Apačioje jo sūnus Olav užima naujo Norvegijos karaliaus vietą.

PO CHRUSČIOVO BUS KARINĖ DIKTATURA?

Šiomis dienomis vyriausios žvalgybos įstaigos JAV direktorius Allan W. Dulles (valst. sekretoriaus brolis) San Francisco pasakytose kalbėse nurodė į karinės diktatūros įgyvendinimą galimumus. Esą, Chruščiovas yra atsidūręs ant parako statinės. Klaidinga manyti, kad po praėjusios vasaros laimėjimo Chruščiovui būtų galima pranašauti ilgesnį ir stabilų valdymą. Toliau Kremliuje verdančios užkulisinės kovos dėl valdžios ir todėl galima tikėtis radikalesnių perversmų.

A. Dulles savo pranešime dar pastebėjo, kad sovietai pastaruoju metu nuolat susiduria su trijų rūšių sunkumais — sunkiai išsprendžiamomis pramoninėmis ir technologinėmis problemomis, galimais neramumais studentų ir intelektualų tarpe ir vis augančia rusų tautos rezistencijos dvasia.

CIA direktorius savo klausytojams nenorėjo išpranašauti karinės diktatūros Kremliuje, tačiau, esą, evoliucijos keliu, tai galimas dalykas.

Kalbėdamas apie Chruščiovo įvykdytus gyventojų padėties palengvinimo žygius, Dulles nurodė, kad Chruščiovui tenka sušildyti su keblu klausimu — per didelis atoslūgis ar palengvėjimas galys jam lemti pražūtį. Vis labiau ir labiau sovietiniai vadovai susiduria su intelektualinių sluoksnių, ypatingai studentijos žodžiu. Ji reikalauja tiesos ir gali būti nepatenkinta ne pilnai įvykdytais pažadais ar priemonėmis.

Savo pranešime žvalgybos direktorius toliau pabrėžė, kad Chruščiovui rūpi skubiai atlikti visą eilę svarbių uždavinių ir užtikrinti savo asmens išsilaikymą.

Tuo pačiu metu Chruščiovas yra įsivėjęs į kai kurias avantiūras svetimuose kraštuose, pvz. Vid. Rytuose. Iš dalies, kaip spėjama, tai pasitarnauja atitraukti dėmesį nuo pačioje Rusijoje esančių klausimų ir nuo padėties satelitinuose kraštuose.

Sovietų vadų tarpe, pasak Allan Dulles, vis dar quisdursime su trimis pagrindiniais klausimais, kurie juos skiria, tai: klausimai susieti su pramonės

Lietuviai skautai, aplankę Lietuvos ministerį Londone B. K. Balutį prie pasiuntinybės namų. Nuotr. A. Banionio.

decentralizacija, Chruščiovo pasiryžimas išplėsti vadinamas plėšinės žemės krašto rytuose ir S. Rusijos laikysena jos satelitų pažiūriu. (r)

IŠ VISUR

• Prezidentas Eisenhoweris pirmadienį Washingtono turėjo pasikalbėjimą su Saudi Arabijos karaliaus broliu, princu Faisalu. Jau kelios savaitės kai prezidentas palaiko ryšį laiškais su S. Arabijos karalium. Specialiai atvykęs iš atostogų, prezidentas Eisenhoweris Washingtono dar turėjo du viešus pranešimus ir atliko eilę kitų darbų.

• Vak. Vokietijos parlamente (Bundestage) per rugsėjo 15 d. rinkimus krikščionių dem. partija laimėjo absoliutinę visų vietų daugumą. Iš 497 parlamento vietų krikščionių demokratų unija (K. Adenauerio partija) dabar turės 270 vietų. Dar prijungus 17 Vokietijos partijos laimėtų vietų (koalicinė Adenauerio partija), dabar kanceliariaus, savo žinioje turės 287 parlamento vietas. Kitų partijų pasiskirstymas toks: socialdemokratai turės 169 vietas, Laisvųjų Demokratų Partija — 41.

• Bulgarijos komunistinė vyriausybė pareiškė sutinkanti turėti glaudesnius ryšius su JAV. NY Times atstovui partijos sekretorius pasisakė už diplomatinių ryšių atnaujinimą. Rumunijos valdžios atstovai norėtų su JAV pradėti pasikeitimą kultūrinių vertybėmis, pvz. teatro veikalais, filmais ir kt.

• NATO jau visą savaitę vykdo manevrus netoli Norvegijos krantų. Praėjusią savaitę mirusio karaliaus Haakono atmintis buvo pagerbta visų sąjungininkų laivų.

• Belgijos buv. karalius Leopoldas, kurio sūnus dabar Bostone gydomas, rengiasi aplankyti JAV atominius įrengimus, kuriuos aprodys pats L. Strauss, asmeninis Leopoldo draugas.

Kitą savaitę

Dirvoje skaitysite rašytojo Igno Šeiniaus rašinį "Du lietuviai — trys partijos". J. Šarūnas papasakos apie 1926 m. komunistų ruoštas demonstracijas Kaune. V. Rastenis baigs įdomų rašinį "Balsų Sruoga prabilo iš anapus". Povilas Jasiukonis, studijuojęs filmos mokslus, pasisakys rašiniu "Kritiška lietuvių filmų apžvalga". Capt. J. Ramunis pasakos apie Utah — mormonų valstybę.

Kitą savaitę pradėsime spausdinti kaip vokiečių karinė žvalgyba veikė Lenkijoje, Danijoje ir Norvegijoje. Neužmirškite, kad tik-tiesnis skaitytojų skaičius įgalina laikraštį nuolat ginti ir jį nuo ateinančių metų pradžios leisti du kartus per savaitę. Paraginkit visus savo kaimynus ir artimuosius Dirvą būtinai tuoj užsisakyti.

UNIJOSE SIAUČIA NAUJI VĖJAI

Rūpesčiai dėl skandalų. — Siekiama tikrai demokratinės dvasios unijose

Pastaruoju metu vykdomi Kongreso tyrinėjimai parodė, kad darbininkų unijos gali būti ne tik naudingas, bet ir labai pragaištingas modernaus gyvenimo padarinys. Tai nereiškia, kad visos unijos yra blogos. Tačiau, kai aukštųjų pareigūnų tarpe vis labiau reiškiasi korupcijos, papirkinėjimo reiškiniai, kai darbininkų sumokėtų įnašų unijoms milijonai dolerių virsta išekvojimų objektais, tai jau kyla klausimas, kas gi čia vyksta?

Pavojingesni už gangsterius...

Krašto spauda neseniai nurodė, kad šių dienų Amerikos priešininkas nr. 1 yra ne koks banditas ar žudikas, bet didelės ir įtakingos transporto darbininkų unijos — Teamsters viceprezidentas James (Jimmy) Riddle Hoffa. Dar daugiau, tas 44 m. amžiaus vyras rugsėjo 30 d. Miami, Floridoje įvykstančiame suvažiavime greičiausiai bus išrinktas tos partitautinės unijos (su 1,4 milijonu

narių) prezidentu. Klystų tas, kas manytų, kad Hoffa bus prezidentu išrinktas pačių unijos narių. Ne, nariai toje unijoje labai neįtakingi, net negali rinkti vietinių unijos pareigūnų. Kai kurie narių net vengia lankyti unijų susirinkimus, nes... kokia prasmė klausyti padugnių pasaulio vyrų įsakymų?

O kad jau minėtas Hoffa turėjo glaudžių ryšių su gangsteriais, parodė Kongreso komisijos tyrinėjimai ir viešas apklausinėjimas, televizijos keliu buvęs prieinamas milijonams amerikiečių žiūrovų.

Eikvojamos unijų lėšos

Kas yra sekęs televizijoje perduotus tyrinėjimus Washingtone, galėjo įsitikinti, kad James ar Jimmy Hoffa yra pirmos rūšies arogantas, akiai sekęs komunistui simpatiją jaučiančius ir ir fašizmo komunistus, kai jie apklaušinėjami nuolat dangstosi penktuoju Konstitucijos papildymu.

Nepaisant Hoffos neįtikinamai pasunkėjusios atminties (jis vis "neprisimindavo", paklaustas apie žinomus ir įrodytus faktus), Kongreso komisija įrodė, kad:

J. R. Hoffa yra skolinęs didelės sumas iš darbdavių, New Yorko taksi šoferius bandė įtraukti į gangsterių užvaldytą uniją, paveda transporto unijos skyrų pavardę žmogui, apkalintam pavogus 900,000 dol. Pagaliau, iš unijos lėšų, jis paskolino 100,000 dol. žmogui, jam paskolinusiam 25,000 dol. ir už 125,000 dol. savo žmonai įtaisė biznio įstaigą.

(Perkelta į 6-tą pusl.)

Didžiausi Vakarų Vokietijos kancelerio K. Adenauerio laimėjimo talkininkai. Viršuje ekonomijos ministras Dr. L. Erhard, 60 m. Apačioje ginklavimui ministras Dr. Fr. Josef Strauss. Greičiausia, kad vienas iš jų laimės užims K. Adenauerio vietą.

Balys Sruoga prabilo iš anapus...

Dešimtmečiui nuo jo mirties sueinant

V. RASTENIS

"Ilgą, ilgą pradalę
Pievoj išvyrusiu!

Kas iš dabartinės pusmės kartos nėra jaunystėje kartojęs Balio Sruogos jaunatviško užmojo sužvanginti žvengiau neg varpą dalgę plieno kietai ir išguldę dabilėlius taip, kaip pusnį balta!

Ilgą pradalę jis išvarė, jei ne pievoj, tai kultūriname Lietuvos gyvenime: poezijoje, literatūros kritikoje, teatre, dramaturgijoje, visuomenės kultūrinio lygio kėlime...

Spalio 16 dieną bus lygiai dešimt metų

kaip nebėra Balio Sruogos. Jis kažkur a n a p u s... Ir mirė jis a n a p u s... Kal artimiesiems šiandien ir yra kiek daugiau žinoma, kur, kaip, kodėl ir kokiose aplinkybėse jis mirė vos 52-us metus įpusėjęs (g. 1896 m. gegužės 12 d.). Bet tie, kurie daugiau galėtų pasakyti, tuo tarpu vasario 2 d.), bet tie, kurie daugiau galėtų pasakyti, tuo tarpu misteriška tyli, arba puse lūpų suverčia kalbė tik nacių koncentracijos stovyklai, iš kurios išėjęs, B. Sruoga dar gyvena ir dirbo pustučių metų.

Tik dešimtaisiais metais po mirties jie kažkaip suskato išleisti raštus — bent tų raštų didžiumą. Šešios raštų knygos atplaukė iš a n a p u s. Skaitai ir klausai: iš kurio "anapus" tie raštai? Kodėl beveik dešimtmečio reikėjo jiems pasirodyti ten, kur net valstybinė literatūros leidykla tam gi reikalui tarnauja, būdžiai tvirtai atsiremusi? Kai paskaitai, į antrąjį klausimą atsakymas lyg ir aiškėja. Prieš porą-trejetą metų dar būtų buvę sunku net įsivaizduoti galimybę tenai tokius raštus spausdinti....

Ag ir dabar visa eilė redaktorių ir komentatorių lieja prakaltą, besistengdami įrodyti, kad — šiaip ar taip — tie raštai "įeina į tarybinę lietuvių kultūros paveldimų tradicijų lobyną, yra reikšmingi ir brangūs šių dienų tarybiniam skaitytojui".

Taip... Ypač jie, turbūt, bus brangūs tenyščiam skaitytojui todėl, kad padės kadaise bent valandai kitai užsimiršti ir neįsijusi primontose "tarybinio žmogaus" etiketės.

B. Sruoga taria iš anapus: su-praskit, pajuskit — užuolankomis slinkau, bet nenusilenkiau.

Tiesa, kartą buvo nusilenkęs. Gal ir patikėjęs, kad tikrai "iš rytų šalies saulėlė tekėjo" (literatūros, teatro požiūriu toji "rytų šalė" jam visada buvo miela), ar šiaip iš tos "šalies" atslinkusiam šakalui neišvengiamai būtiną kėsnį numedamas, jis dar 1940 metais parašė kan-

tatą "Lietuvos kėsnis", kurioje, tarp gražių ir patriotiškų posmų, ir štai kokių buvo įdėjės ar lieptas įdėti: "O Rytuos pro Kremlių, pro senyvas jauną Maskvą saulė teka visai žemei"... Bet tai pirmas ir paskutinis toks nusilenkimas.

Po daugiau kaip dvejų metų žemiškam pragare vos gyvas išlikęs ir gražintas Lietuvos, B. Sruoga kompartijos suaukštai Vilniaus inteligentijai pasakė kalbą. Kalbą, kuri truko tik penkias minutes! Bet tai buvo kalba, kuria sunku atsistebėti: kas galėjo išdrįsti pasakyti tokią kalbą Vilniuje, komunistų partijos pavidimu suaukštame susirinkime, 1945 metais! O, ne, ten nėra kontrrevoliucinių šūkių. Yra net kažkaip prabėgoms prastarta "tebūnie man leista čionai viešai padėkoti Vyriausybei ir Partijai už išgelbėjimą"... Bet visa kalba tose aplinkybėse vistic skamba kaip ryškūs akibarkštai viešpatuojantiesiems išgelbėjimams. Net ir pradėta ji ne tenyščio etiketo reikalaujama kreipiniu "Draugai", o intymiu, saviesiems skiriamu "Brangieji". Ir netrukus, lyg pirštu į naujuosius valdovus rodydamas, kalbėtojas taria:

"Pačiu sunkiausiu, pačiu neviltingiausiu metu mane stiprindavo ir gaivindavo neslaimos tikėjimas mūsų ateitimi, tikėjimas tiesa ir teisingumu. Kartais gi koncentracijos lagery mus paguodavo neviltinga, gal ir ne visai protinga vokiečių dainelė: — Es geht alles vorüber, es geht alles vorüber... — viskas praena, viskas slenka pro šalį..."

O baigė tą trumpą kalbą jis štai kaip:

"Ne aš, poetas, nurodinėsiu tamtomis, kas ir kaip reikėtų daryti, kad mūsų Tėvynė greičiau pagytų, — per menkos tam mano jėgos ir visuomeniška patirtis per skurdi. Tik tai aš pats, patyres savo nedalioje tiek daug neteisybės, tiek daug klastos, norėčiau palinkėti, kad mum, besikeliant į kūrų žygį, būtų mūsų širdyse amžiam ugnimi įrašyta: "Ir šviesa, ir tiesa mūsų žingsnius telydi!"

Paprastas dalykas būtų panašiai kur kitur pakalbėti. Bet tenai ir tada baigti viešą kalbą vietoj "Tegyvuoja tautų išgelbėtojas Stalinas!" Lietuvos himno žodžiais — tai tikra maištininkai išdidžios asmenybės manifestacija.

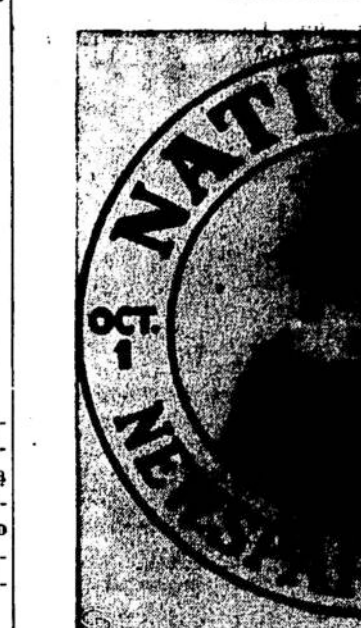
Verta pripažinti deramos garbės ir šlovės redaktoriams bei leidėjams, kad jie, atrodo, B.

Sruogos raštų neįrįzo ir paliko juose daugybę tokių dalykų, kurie net ir su šiek tiek modifikuota dabartinių valdovų politine linija nepakeliam. Tiesa, pas Sruogą pakeliam su ta linija beveik nieko ir nėra. Greičiausiai tik dėlto tie raštai ir negalėjo pasirodyti, ligi valdovai pagaliau ryžosi rizikuoti į "palikimo lobyną" traukti net ir ne "linijinę" kūrą.

Kruopštus originalaus teksto prisilaikymas fabrizuojamas iki tokio laipnio, kad paliekamos net akivaizdžios klaidos (pav., teigimas, kad Stutthofas esą prie šiaurės jūros, o ne prie Baltijos), tik išnašose nurodant, kaip iš tikrųjų turėtų būti. Bet ne visi atsiliekė prieš pagundą kaitalaiti... Sibiro pavadinimas klasikine kategorininkų šalimi pasirodė sunkiai nuryjamas...

"Dirvoje" (84 nr.) perspausdintas skyrelis iš "Dievų miško", pavadintasis "Vaziuojam...", atrodo, turėjo būti ir greičiausia buvo pati to pasakojimo pradžia. Šiame skyrelyje kaip tik ir yra tas posakis apie Sibiro. Bet knygoje tas skyrelis jau yra trečias. Prieky yra dar du, kurie atrodo, lyg koks prieštatas, nenorom prilipdytas prie jau pastatytos trobos fasado...

Tame priestate yra kitas panašus posakis: "Hitlerio Vokietija buvo tarytum klasikine lagery šalis". Tik vienas žodelis pakeistas: Sibiras — klasikine kategorininkų šalis, Hitlerio Vokietija — klasikine lagery šalis. Vienas kito vertas... B. Sruoga šio neįtikėtinai pasakojimo niekur nebeatitaisė. O kai priestatas atsirado priekyje, tai ir liko ryški logika: Hitlerio lageriai — štai koki, bet nepamiršk, kad ir Sibiro katanga iš tokio paties gi molio lipdytas puodas... R. Sarmaitis, oficialus partijos istorikas prie partijos centro komiteto Vilniuje, vis dėlto susilaikė nuo pakeitimų tekste, tik

Nuo spalio mėn. 1 d. iki spalio 8 d. skelbiama tautinė JAV laikraščio savaitė. Nuotraukoj buvusi JAV grožio karalienė Myrna Hansen.

Monikos Kripkauskienės ir Stasio Baranausko koncertas

rengtas Birutės Draugijos Clevelande, prasidėjęs pakilia nuotaika. Nors oras ir buvo labai nepalankus, bet susirinko per 300 dainos mėgėjų. Koncertas vyko geroje koncerto — Masonic salėje.

Daugelis, kurie šio koncerto solistas iš anksto buvo girdėję, labai įdomios, kaip jie pasirodys po ilgėnės negirdėto laiko. Ypač įdomi Stasio Baranausko, metus laiko studijavusio Italijoje, ir reikia pripažinti, kad tos studijos klausytojų greit buvo pastebėtos. Jautėsi tikrumas, geras balso apvaldymas kaip aukštesnės taip ir žemesios gaidos, ir pasakytų, simpatiškas, labai geras ryšis su klausytojais. Tuo keliu einant, reikia tikėtis, Stasio Baranausko įspėjimas, dainos aukštumas.

Monika Kripkauskienė Clevelande buvo girdėta prieš porą metų. Tada ji dainavo nedėkingų koncertams salėje, buvo lyg tokio formos, apie kurią buvo kaip ir nedraus dar tvirtesni sakinių parašyti. Todėl ir šį koncertą rengiant buvo abejojimų, kad kasin ar jau bus abu partner-

bando bent komentaras apsaugoti savo "tikinčiuosius" nuo eretikiškų minčių. Todėl jis rūpestingai pabrėžia, kad B. Sruoga knygos pradžioje "tarkiai pasitebi, kad Hitlerizmo viešpatavimo laikais Vokietija virto klasikine lagery šali". Bet šarmaitis šis pat kukliai (ir taikliai!) nepastebi B. Sruogos atliepimo apie Sibiro... Užtat vertėjai į rusų kalbą tą pastebėjimą ir neįskentė savo piršto nepriklaus. Rusų kalba skelbiamajame tekste Sibiras jau pavirto tik į "buvusią kategorininkų šalį" vietoj klasikinės... (B. d.)

muzikas Aleksandras Kučūnas. Koncerto pranešėtojas Balys Auginas baigiant koncertą padėkojo koncerto mėninkams, o taip pat ir rengėjams, su jų pirmininke p. Vilkutaitiene. Nors pranešėjas ir atliko savo pareigas, bet kadangi programa buvo atspausdinta, vargu tokiame koncertui ir buvo reikalingas. Gal' tik mėninkus pristatyti, programoj padarytus praleidimus papildyti ir padėkoti. b.

* SPORTAS *

LIETUVOS KREPŠINIO PERGALIŲ DVIDEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

Ryšium su 20-ties metų sukaktimi nuo Lietuvos valstybinės vyrų krepšinio komandos Europos meistro titulo iškovo-jimo II-siose Europos Vyrų Krepšinio Pirmenybėse, 1937 metais Latvijos sostinėje Rygoje, lapkričio mėn. 9-10 d. Chicagoje yra rengiamas iškilmingas Lietuvos Krepšinio Pergalių XX-mečio Minėjimas.

S. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komiteto pavidimu šį minėjimą organi-

zuoja Vidurinių Vakarų Sporto Apygarda, kurios iniciatyva Chicagoje šiam tikslui yra sudarytas specialus, FASK-to patvirtintas Lietuvos Krepšinio Pergalių XX-mečio Komitetas, susidedas iš šių asmenų: Dr. S. Biežis — pirmininkas, S. Daunys — vicepirmininkas, J. Vaičiūnas ir A. Lingytė — sekretoriai, V. Adamkavičius — narys valdybiniams reikalams, E. Šulaitis ir A. T. Antanaitis — nariai spaudos ir informacijos reikalams, Z. Dailidka — išdinininkas ir A. Valonis — narys.

Pagrindinės šio minėjimo programos dalys bus — Lietuvos krepšinio veteranų — II-jų ir III-jų Europos Krepšinio Pirmenybių dalyvių pagerbimas ir 4-rių pajėgiausių dabartinių Š. Amerikos lietuvių krepšinio komandų turnyras.

Prisimenant garbingus mūsų krepšinininkų laimėjimus išgarsinčius Lietuvos sportininkų vardą visame pasaulyje, visa lietuviškoji visuomenė yra kviečiama suteikti šiam minėjimui prideramą dėmesį!

tiktai
Stroh's
alus
turi*

*Šviesesnis, skonesnis, daugiau gaivantis malonumas, gaunamas verdant prie 2000 laipsnių! Taip, tik Stroh's alus turi. Yra vienintelis Amerikoje ugnim verdamas alus!

Dabar už vietines kainas

JUMS PATIKS

Stroh's

YRA ŠVIESESNIS!

LAISVĖ PATVORY

Iš rašytojo Balio Sruogos naujausios Lietuvoj išėjusios knygos — Dievų miškas.

Apkvašęs, susmukęs Bratkė suvarė visą koloną į buvusį šalia kelio, kaimo Godden-tov pradžioje, grafo dvaro kiemą. Pastatė prie grafo rūmų kieme patvory. Sustatė mum niekur negavo. Visi rūmai, visos daržinės, visi tvartai buvę jau užimti. Visur buvę pilna žmonių — vokiečių atbėgėlių, esesininkų folkšturmų.

Tiesą pasakius, tas galvijų Bratkė mum pastogės ne nieškojo. Žydės, atėjusios savarankiškai, be jokių braktių, sulindo į klojimą ant šiaudų ir įsitaisė puikiai. Vietos pas jas klojime buvo dar labai daug. Mus gi Bratkė paliko kieme ant sniego miegoti. Apie bet kokį valgytą ir galvoti buvo juokinga. Sniego — ir to čia nebuvo kiek reikiant. Viršutinis sluoksnis — nutryptas, purvinas. Pakrap- į kiek giliau — purvinas vėl nuo žemės. Vargiai vargiai sukrūpštai kokią gabalą, kuri galėtųm praryti...

Žydės buvo jau laisvos. Gulėjo klojime be jokios sargybos ant šiaudų, kriokė kaip

jom patiko. Mes gi — ant sniego, esesininkų ir šunų saugomi.

Vis dėlto mum buvo geriau negu esesininkam. Mes galėjome gulėti ant sniego išsitiesę, o jie turėjo aplink mus trypti, — su šautuvais, su durklais, su šunimis...

Po vidunakčio pradėjo snigti. Tai buvo labai malonu: vis dėlto gavome kuo užsikloti. Sniego danga — ne bet kas: po ja ir rugių daigai per žiemą nesušąla.

Velnias tiktai pasipainiojo, kad tasai sniegas po poros valandų perėjo į liety. Pradžioje lietus buvo šiaip dar taip, gana padorus ir susilaikantis, bet veikiai jis visiškai ištvirko: ėmė plinti pasiliaupsindamas. Suk ji velniai, tokį liety!

Apie penktą valandą ryto kelia mus Bratkė, samagonu iš tolo dvokdamas, — matyti, jis, vargšelis, nebuvo sudėjęs akių...

Keliasi visa mūsų likusi kolona. Purtosi it šunes, netikėtai kūdroje išsimaudę. Iš drabužių vandenį gręžia. Klumpėmis šlepsi.

Aš jau nebėgalių pasikelti. Per naktį nuo šalčio ir lietaus mano kojos pasidarė visiškai nebesukalbamos. Guliu patvory — ir tiek: kas man kita beliko daryti?

Bratkė, pasikinkęs savo kuolą į vežimą su daiktais, rikiuoja kategorininkų koloną tolimesnei eisenai nežinoma kryptimi, nežinomu tikslu. Pasilikti gulint patvory — gana prastoka nuotaika.

Visų pirma, gali pats Bratkė išeidamas nušauti, — jis gi nuolat tai darydavo, — ir dabar su revolveriu rankoje girtas vaikiojasi po kiemą. Antra, grafo dvaro kiemas buvo padžioje dviejų plentų sankryžoje, — atrodė, kad kautynės bus neišvengiamos, o tuomet gi ir mane su visa tvora eskystu vėdaru pavers!

Per visokius tarpininkus prašau buliaus Bratkės, kad jis prilytų mane į savo vežimą ir bent porą kilometrų pavėžėtų toliau nuo plento. Ten jis galėtų išmesti mane pirmame pasitaikiusiame kaimely bet kuriam patvory. Bet Bratkė buvo nebesukalbamas. Bratkė apie tai ir girdėti nenorėjo. Vaikščiojo jis su revolveriu rankoje ir maurote, maurojo.

Ir geras išėjo, kad jis manęs į vežimą

nepriėmė, — tą paskutinę dieną jis visus pavargėlius ir atsilikėlius be atodairos šaudė, — žinoma, ir mane tuomet būtų nukopęs. Man tiktai buvo galvosūkis, ar nenusė įsiai manęs kartais patvory begulint, — kaipgi jis taip ims ir paliks gyvą kategorininką? Tačiau jis į mane nekreipė jokio dėmesio, matyt, buvo įsitikinęs, kad aš vis tiek nusprogsiu. Tos pat nuomonės, matyti, buvo ir mano draugai, vengdami į mano pusę pažvelgti, kad aš ko nors iš jų neimčiau prašyti. Pagelbėti jie man vis tiek niekuo negalėjo. Jie patys buvo alkani, išvarę, nusivare, — jiem jų pačių gyvybės reikalus buvo visiškai neaiškus. Vienas kitas tiktai man iš tolo linktelėjo. Esą iki sudie. Esą iki pasimatymo... Pas Abraomą, — nepridėjo, bet visi aiškiai taip manė. Tiktai vienas mano mielas bičiulis Jonas, bambizas nuo Biržų, pribėgo prie manęs, apkabino, išbučiavo...

— Esą pas Abraomą patekęs, gal aš ir už jį užtarsiu žodelį. Kad ir bambizas, vis dėlto esą ne toks jau blogas pilietis buvęs...

— O! — sakau, — mielas bičiuli, jei aš turėčiau tokią dūšią kaip tu, ir aš sutikčiau būti bambizas...

Šešėla man atnešė pasėmęs iš šulinio vandens katilėlį, — atseit, atliko paskutinį patarnavimą. Daugiau jis nieko jau nebeturėjo, bet man nieko daugiau ir nereikėjo. Vanduo — vis dėlto ne purvinas sniegas!

Išėjo, išilgavo kolona, esesininkų apstota, šunų palydima.

Vis dėlto, po velnių, buvo labai ir labai vidutiniška savijauta pasilikti vienam gulėti patvory ant sniego, susimaišiusio su purvynu.

Visas šliapas. Paeiti, pasikelti negaliu. Visiem svetimas. Niekam nereikalingas. Svetimoje vietoje, kuri gal tučiuojau virs kautynių lauku. Bet kokios pagalbos nėr iš kur laukti... Bene jau tikrai teks su Abraomu apie bambiziškus reikalus kalbėti?...

Gi, žiū! Iš patvoro kito galo atšliaužia pas mane per purvyną mano senas geras pažįstamas, danas Paul Nielsen. Kadise jis buvo įžymus danų komunistų partijos veikėjas, CK ir politbiuro narys. Tiktai kai danų komunistų tarpe viršų buvo paėmę trockininkai, tai Nielsenas tuomet ir iš partijos buvo išjotas. Stutthofe sėdėjo jis jau pusantų metų. Dabar, naktį bežygiuojant,

Iš šalies žiūrint

Idėja ir jėga

Antanas Maceina, pasižymėjęs lietuvių mintytojas, žurnale „Laisvė“ (No. 12, 1957) gvildeno kovos su komunizmu klausimą. Nurodė, kad europietis tame klausime turįs tris iliuzijas arba klaidingus įsivaizdavimus.

Savo studijoje A. Maceina pirmiausia nurodė, kad N. Berdiajevas jau 1923 m. įspėjęs Europą, kad nelaikytų bolševizmą tik „priešikų gauja“, kurią būtų galima „iš pasaulio pašalinti gerai organizuotos kavalerijos divizionais“.

Esame girdėję ir daugelio kitų panašiai išvedžiojančių apie komunizmą. Esą komunizmas esanti idėja, o idėjos esą kardu neišnaikysi. Tam reikią geresnės idėjos, kad sunaikintų klaidingą komunizmo idėją.

Tokių nuomonių skleidėjai yra sąmoningi ar nesąmoningi komunistų talkininkai. Juk kas tinka taikyti bolševizmo idėjai, tai tinka ir kitoms idėjoms. Tą pat reikią taikyti ir Italijos fašizmui ir Vokietijos nacizmui. Nugalėjo Italijos fašizmas ir Vokietijos nacizmas nėra likę nė skeveldrų. Kas tą padarė? Kas nugalėjo Italijos fašizmą ir Vokietijos nacizmą? Geresnės idėjos? Juk ne. Mirtiną smūgį viešam ir kitam uždėjo jėga.

Tas pat būtų atsitikę ir komunizmui, jei ne Amerikos ir Anglijos pasiryžimas išgelbėti komunizmą iš nacių nagų. Komunizmas išliko, tapo galingas ir grėsmingas tik Amerikos ir Anglijos dėka. Ir tai ne vienintelis įvykis istorijoje, kada idėja ir jėga kovėsi.

Prieš atsirandant mahometonizmui, krikščionybė buvo priėmusi ir įleidusi giliai šaknis Mažosio Azijoje, Palestinoje ir šiaurinėje Afrikoje. Kiek krikščionybė ten beliko vėliau? Tiek, kiek fašizmo ir nacizmo liko Italijoje ir Vokietijoje. Kas krikščionybę nugalėjo Mažosio Azijoje, Palestinoje ir šiaurinėje Afrikoje? Mahometonų idėja? Ne, tą padarė mahometonų kardas. Pagaliau reikia atsiminti, kad Rusijoje komunizmas viršų ėmė ne per idėjinę kovą, o tik per jėgą.

Kova su komunizmu

Kad Mažosio Azijoje, Palestinoje ir šiaurinėje Afrikoje krikščionybė buvo nugalėta jėga, kad fašizmas ir nacizmas buvo nugalėti jėga, tai iš to dar neseka, kad idėja idėjos negali nugalėti. Demokratiškosios ir liberaliosios idėjos vakarų Europoje ir Amerikoje viršų ėmė tik iš dalies jėga. Laisvės idėjos buvo sėjamos ir brandinamos žmonėse. Pagaliau dėl to susidarė galimybė despotams atvirai drožti smūgį jėga. Taip buvo Anglijoje, taip buvo Prancūzijoje, taip buvo Amerikoje.

jam vokiškas sunkvežimis pervaziavo koją, — ir jis taip pat dabar nebegalėjo pasikelti. Bratkė ir jį paliko gyvą patvory. Prišliaužė prie manęs ir vienas latvis, jaunas toksai berniukas, Stuthofe išsėdėjęs išsitus metus, temokėjęs kalbėti tikiai latviškai — ir tai labai negausiai. Jis dabar turėjo pleuritą, aukštą temperatūrą, eiti taip pat nebemokėjo. Nuo Bratkės akių jis buvo pasislėpęs po eglele — taip ir išliko gyvas. Pagaliau priešo prie manęs ir vienas vokiečių kalnys, pilvūzas toks, Griunvaldas, senis. Kadaise jis buvo nepriklausomo socialdemokratų partijos narys. Nacizmo metu pardavinėjo savo krautuvėle tabaką. Į lagerį pateko šiaip sau, dėl visų ko, po atentato prieš Hitlerį komedijos, — tuomet ir daugiau panašių buvusių vokiečių veikėjų buvo apgyvendinta lageryje. Iš mūsų visų keturių Griunvaldas buvo pats stipriausias, jis tikiai iš viso patingo eiti toliau ir nutarė čia pat vietoje laukti tolimesnių įvykių.

Mes jau keturi, — et! nebrauks perkūnas!

Iš kažkurios pastogės išlindo folksšturm būrelis, apie tris dešimtis žmonių. Kreivį

Panašia kryptimi reikia eiti kovoje prieš komunizmą.

Klaidingi įsivaizdavimai komunizmo akivaizdoj

A. Maceina minėtame žurnale „Laisvė“ aiškino apie tris europiečių iliuzijas arba klaidingus įsivaizdavimus komunizmo akivaizdoj. Pirmą iliuziją tai istoriosofinė. Ar komunizmas turi sugriūti iš vidaus? Išaiškinama, kad ne. Antra tai sociologinė iliuzija. Ar komunizmas išauginta sovietinė buržuazija yra pajėgi vairouoti gyvenimą demokratijos link? Išaiškinta, kad ne. Trečia tai teologinė iliuzija. Ar komunizmas galima sukreikščioninti? Išaiškinama, kad ne.

Autorius savo aiškinimus pateikė įdomiai, originaliai, nuodugnai, įtikinančiai.

Kam nors nurodyti, kad jis klysta, tai jau didelis pasitarinavimas bus, kai bus nurodyta, ką daryti, kad pasuktų iš klaidingo kelio. To autorius nepadarė. Nenurodė, ką vakariečiai privalėtų daryti, kad komunizmui pastotų kelią.

Kitame to žurnalo numeryje (No. 13) pranešama, kad A. Maceinos straipsnis apie europiečių iliuzijas komunizmo akivaizdoj jau esąs išverstas į anglų kalbą. Būsiąs išverstas ir į japonų kal-

bą. Reiškia, vakariečių iliuzijas bus žinomos ir tiems, kurie tokias iliuzijas puoselėja. Bet iliuzijų nusikratęs žmogus privalo žinoti, ko griebtis.

Kada teologai kalba apie komunizmo sukreikščionimą, tai jie klysta ne tik tuo, kad tai ne galimas daiktas o ir tuo, kad pirmiausia reikia krikščionis sukreikščioninti. Krikščionis krikščionis tautos amžių bėgyje nesugyveno, dažnai savo tarpe karavo. O nesugyvenimas ir savitarpio kariai taip derinasi su krikščionyste, kaip ugnis ir vanduo. Tad pirmas žingsnis kovoje su komunizmu yra sukurimas krikščioniškų santykių krikščioniškų tautų tarpe. Į tą darbą privalo įsikiškinti visų krikščionių bažnytiniai ir pasauliniai vadai. Dvynių dyvai yra, kad komunizmo grėsmės akivaizdoj iki šiol dar to darbo nesiimta.

Rašė užmiršęs 8-tą Dievo įsakymą

Draugas rugsėjo 7-tos dienos laidoje įdėjo straipsnį — Marija ir mes. Jo autorius Antanas Juška. Straipsnis prasideda taip:

„Jeigu bedievybės apaštalai turėtų Amerikoje 120 lietuviškų parapijų ir su tūkstančiu lietuvių kilmės kunigų ir su pusantro tūkstančio seserų, su 100 pradžios ir augėsenų mokyklų, jei jų propagandai tarnautų vienas dienraštis, keli savaitraščiai, kelios dešimtys kasmet išleisti knygų, radijo valandėlės didesniuose miestuose, jei jie surengtų bent kelis seimus į me-

ta, priimtų dalyvius rezolucijų, į gatves ir saligatvius išleistų, tada ir Dievo namams langų neliktų. Mes katalikai tą visą turime“.

Kas tie bedievybės apaštalai, kurie moki, kad „Dievo namams langų neliktų“? Kodėl autorius jų bent keletą neįvardijo? Kur žemklai, rodantys, kad tokių bedievybės apaštalų mūsų tarpe yra ir kad jiems rūpi, kad „Dievo namams langų neliktų“?

Kai autorius to nenurodo, tai prašosi išvada, kad jis rašė užmiršęs 8-tą Dievo įsakymą, draudžiantį neteisingai kalbėti apie artimą.

Argi Marijai toks rašymas gali patikti? Man, ne vien iš šalies žiūrint, o ir Evangeliją skaityt ir gyvenimą sekant, aišku, kad kunigų ir vienuolynų gausumas, iškilmingos procesijos, dar nesudaro krikščionybės esmės. Viduriniais Amžiais viso turėta dar daugiau, negu dabar Amerikos lietuviai turi, o tas viškas nedavė tautoms nei krikščioniškų sugyvenimo, nei socialio teisingumo.

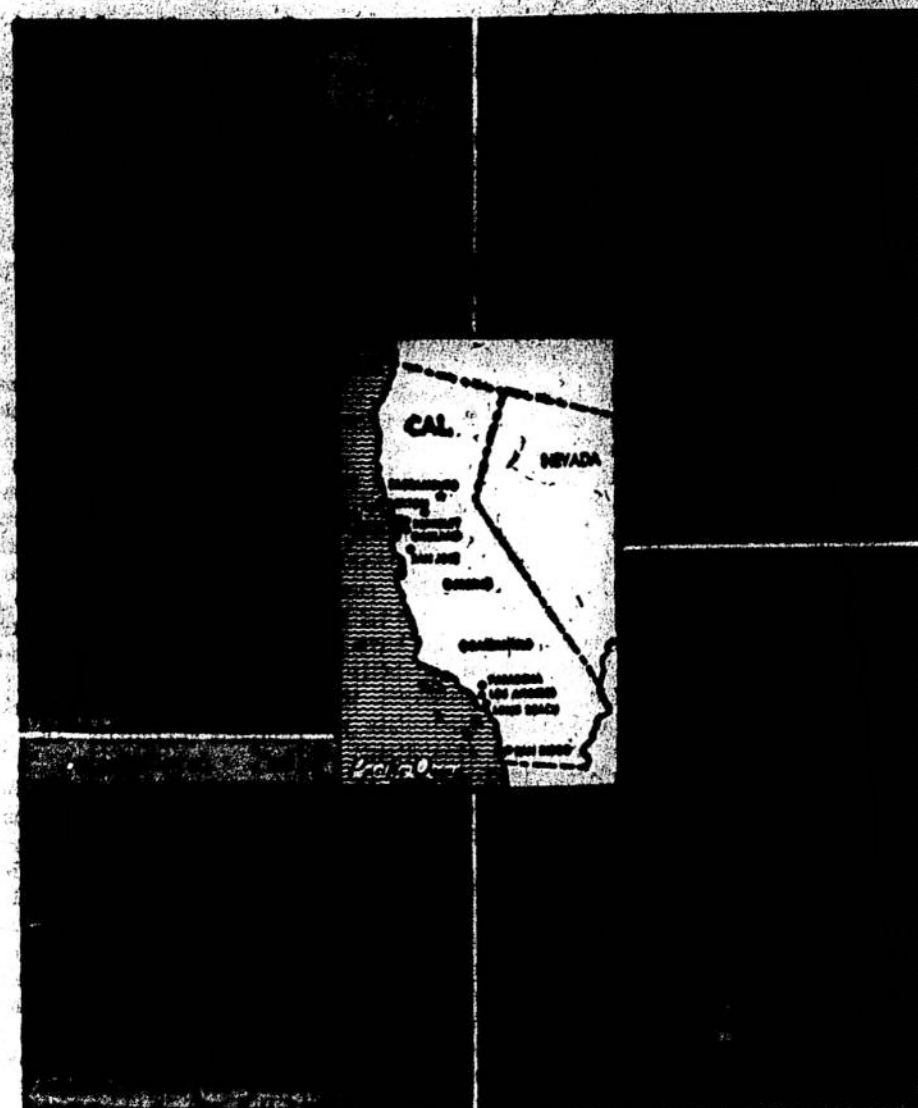
Stebėtojas

MARGUTIS

Yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis kaina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUCIO metinė prenumerata \$3.00.

Margucio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

California yra turizmo, filmų pramonės, žemės ūkio ir aviacijos pramonės kraštas. Gyventojų skaičius auga ir laukiama, kad California 1960 metais jau turės 15 milijonų gyventojų. Ir lietuvių šeimų ten taip pat pastoviai didėja.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

MAY company's BASEMENT store

Baton BIGELOW'S Praktiskas storas

Stebuklingas Broadloom

KURIS JUOKIASI Į NORMALIAI SUNKIAI IŠVALOMUS PLEMUS

2 kambariai ir koridorius
kilimas nuo sienos iki sienos
Pilnas su Mothproof,
Waffle Pading
284.90

- Iškilis gyvenamosios kambariui
- Iškilis valgomojui
- 6'7" x 12' koridorius
- Ka mes padarysim:
- Mes pašalinam ir išvynam visą senąjį kilimą (jei jo neturėjote)
- Mes pašalinam savo Baton kilimą iš 6 Toned spalvų
- Iškilis patalynės darbininkai įstatys tikrą mothproof padding
- Po to jie nulygina jūsų broadloom, kad būtų nuo sienos iki sienos
- Jei jūsų kambariai yra mažesni, kai- na bus moquette. Darbas garantuotas

Dabar! Kilimas praktiškesnis negu jūs kada svaiojote. Baton, Bigelow's naujas stebuklingas broadloom pagamintas iš Staylux kilimo rayon, kuris juokiasi į normaliai sunkiai išvalomus plėmus. Ir palaukit kol jį pamatysit gražios mados tweed medžiagą... stotą, gražią pilę... taip ligai nešiolima, taip gražiai tinkanti prie visų spalvų.

PAMATYKITE SAU!

Kaip Baton Bigelow's naujas stebuklingas broadloom, galima išlaikyti. Pamatykite kaip mes išbandom su kiekvienu kilimo purvinimo metodu. Mes apipilam Baton su sunkiai išvalomais skysčiais, kaip rašalu ir catup prieš jūsų akis... tada panaudosim paprastus namų chemikalus, nuimsim kiekvieną žymę... palikdami švarią spalvą, ne kiek neaugdintą.

Visi yra kviečiami pamatyti šią dramatišką, tikrai įrodančią demonstraciją.

Šaukite CHerry 1-2000, Extension 2233, 2234 jei jūs negalite atėti. Kilimų specialistas užeis su pavyzdžiais ir informacija.

5.99
Kv. Yd.

(Tiktai kilimai)

12 ar 15 pėdų pločio

JOKIO ĮMOKĖJIMO

Pasinaudokite mūsų mokėjimo planu...

The May Co.'s Basement Rug Department

tokie seneliukai, vėlką šautuvus ant pečių. Seneliukai tokie kreivi, šautuvai tokie sunkūs! Įdomu, jeigu reikėtų jiems iš tų šautuvų šauti, ką jie darytų?

Nuliginavo per kiemą seneliukai. Iš pastogių ėmė kiti įvairūs bėgliai, kinkytai savo vežimus. Pasipainlojo vienas kitas karininkas. Prasimaišė kiti būreliai esančių.

Kaip mums iš to prakeikto kiemo ištrūkus?!! Nors porą kilometrų toliau nuo plento pasistūmėjus!

Pasipainlojo blokavas, buvęs bėglys. Jis dabar vėl savarankiškai veikė, atsiakykęs nuo Bratkės kolonos. Jis vėl raitas joje ant dviejų arklų, ieškojo kur mudžiavus vežimą koki. Ketino ir mus pavadėti, bet, žinoma, pažado neįtešėjo, — dingo kaip varlė tvankiny. Vokiečiai bėgliai priėmė mus į savo vežimus griežtai atsiskę, — dar mes paplausia juos...

Kiomas ima tuštėti. Dingsta vienas vežimas paskui kitą. Iš grafo rūmų išsdingino visi nakvotojai. Išvažiavo grafinė, išsiųždama šimtametę paraližuoją senutę. Grafo rūmai ištuštėjo.

Pasipainlojo prancūzas, karo belaisvis, nuo seniau tame dvare dirbęs. Grafo rūmai

sako įsiai, jau visai tušti, mum, sako, geriau būsią rūmuose gulėti negu čionai patvory, purvyne. Kadangi mes patys skersai kiemą pereiti jau nebegalėjome, sunėšė tasai prancūzukas mus į rūmus, gražiai ant šlaudy paguldė, — rūmai buvo pilni šlaudy, ant kurių visokia publika jau nakvojo, o pats prancūziukas nuėjo ieškoti arklų ir vežimo — važiuosias namo!

Kiomas jau beveik apituštis, Valkiojasi po jį tikiai vokiečių karo žandarmerija. Mum atėjo pats pavojingiausias momentas. Žandarmerija peržiūrėjo visas patalpas, veja lauk užsilikusius kokius nors piliščius. Vienas iš pagrindinių tos žandarmerijos uždavinių buvo — pribajgti tokią publiką kaip mes. Kur nuo šitų vėlių pasislėpti?

Siunčiame Griunvaldą, kaip vokiečių, su žandais derėtis. Jis su jais pavarė suktą politiką. Jis dėstė jiems, eą dėl nesveikatos atsilieki nuo kolonos, bet baisiai norime ją pavyti. Ar žandai kartais nebūtų tokie geri — neduotų mums priemonių kovai pavyti, kad mes vėl galėtumėm tapti padorūs katorgininkai? Žandai mūsų norą įvertino. Jie ėmė kalbinti vie-

ną pabėgėlių vežimą, kitą, kad mus priimtų ir pavėžėtų ta linkme, kuria nuėjo mūsų kolona.

Niekas nesutinka. Žandai pasiūnia Griunvaldą velniop. Jie laiko dabar neturį tokiem niekam. Griunvaldas pats galis derėtis, kad taip nori.

Griunvaldas deras. Griunvaldas riejas, — jis baisiai noris būti paklusnus valdžiai ir padorus katorgininkas!

Bėgliai nepasiduoda Griunvaldo įkalbėjimam. Jie nežina, kuria linkme dar patys važiuos. Jie nežina, kur ir Bratkė su kolona nuėjo. Griunvaldas apie kolonos nužgyvimo linkmę žino dar mažiau. Maždaug jūros, arba Gdynės, arba Gdanos linkmę turėtų būti, net kas juos gali žinoti! Derybos neduoda valsty.

Siunčiame Griunvaldą dar kartą derėtis su žandais, — neišleisti jų iš akių. Grįžta Griunvaldas itin susirūpinęs. Žandai jam pasiskę gavę įsakymą per dvidešimt minučių pasitraukti iš Godynės.

Kaip nors dar tas dvidešimt minučių ištvėrus — ir būsiame išgelbėti! Kur dingti tai dvidešimčiai minučių?!

Tačiau žandai, pasirodė, tarnybiniu atžvilgiu buvo labai stropūs. Gavę įsakymą, jie dvidešimt minučių nelaukė, — jie tučiuojau išgaravo iš dvoro.

— Mes jau laisvi! — šaukia Griunvaldas pasitępindamas, net jam pilvas kliuks.

Grafo salėje surastais šluotkočiais pasiramstydam, šiaip taip nuslinkome į mažą kambarėlį prie virtuvės, taip pat buvusį šiaurės išklotą. Čia — vienas nedidelis langas ir mūrinės sienos — gana storos. Kas bus — kas nebus, bet čia kiek saugiau.

Plentų kryžkelėje sutraukėju šūviai. Kažkas šlegtelėjo. Kažkas sustaugė. Kažkas su dideliu trenksmu sprogo. Lango stiklai sutarėjo.

Vėl ramu, kaip niekur nieko. Staiga pasigirsta kažkoks bėrimas ir dunkanojimas. — Žiūrėk, važiuoja! — šaukia Griunvaldas ir pilvą alkūne trina. Gulėdami ant šlaudy, pro langą žiūrimė: važiuoja!

Važiuoja Raudonosios Armijos tankas. Važiuoja ir važiuoja. Tokia daugybė jų! Po dešimties minučių jie buvo jau mūsų kieme...

— šaukia Griunvaldas ir pilvą alkūne trina. Gulėdami ant šlaudy, pro langą žiūrimė: važiuoja!

Važiuoja Raudonosios Armijos tankas. Važiuoja ir važiuoja. Tokia daugybė jų!

Po dešimties minučių jie buvo jau mūsų kieme...

— šaukia Griunvaldas ir pilvą alkūne trina. Gulėdami ant šlaudy, pro langą žiūrimė: važiuoja!

Važiuoja Raudonosios Armijos tankas. Važiuoja ir važiuoja. Tokia daugybė jų!

Po dešimties minučių jie buvo jau mūsų kieme...

— šaukia Griunvaldas ir pilvą alkūne trina. Gulėdami ant šlaudy, pro langą žiūrimė: važiuoja!

Važiuoja Raudonosios Armijos tankas. Važiuoja ir važiuoja. Tokia daugybė jų!

Po dešimties minučių jie buvo jau mūsų kieme...

SLA yra pažangos kelyje

Ką sako apie SLA prezidentas P. P. Dargis

A. ZEMAITIS

SLA nesenai pradėjo naują narių prirašymo vaju. Ta proga Dirvos bendradarbis kreipėsi į SLA prezidentą P. P. Dargį, pateikdamas jam keletą klausimų.

— Kokia yra Susivienijimo Lietuvių Amerikoje paskirtis ir kuriuos darbus organizacija atlieka?

— Klausimas yra labai platus ir čia neįmanoma detaliai išvardinti SLA darbus. Trumpai galiausiai pasakyti, kad SLA yra savitarpinio draudimo organizacija, duodanti nariams gyvybės ir sveikatos apdraudimą, o greta to Susivienijimas yra tautinės, kultūrinės ir visuomeninės veiklos organizacija ir todėl ji vykdo tas rūšies veiklas.

Organizacija turi atskirus fondus, iš kurių mokamos apdraudimas, palaikoma labdarystė, teikiamos naštoms ir narių vaikams stipendijos mokslui eiti, remiama spauda, tautiniai ir kultūriniai darbai.

Tokią savo veiklą Susivienijimas vykdo per savo 365 kuopas, kurios yra visose lietuvių kolonijose Amerikoje. Palaikydamos lietuviškąją akciją Susivienijimas jau tuo pačiu prisideda prie lietuvių palaikymo mūsų ateičiuose.

SLA turi didelių nuopelnų patirties kovose su caristine Lietuvos spauda, o dabar stambiai remia ir aktyviai dalyvauja Lietuvos laisvinimo darbuose.

Plėsdamas savo veiklą Susivienijimas tam tikrais laiko tarpais vykdo naujų narių prirašymo vaju. Tokį vaju jis yra pradėjęs ir šį rudenį.

— Koks yra dabar paskelbtas vjaus tikslas?

— Kiekvieno vjaus pagrindinis tikslas yra gauti organizacijai naujų narių. Tiesą pasakyti, naujų narių prirašymas yra suintensyvinamas ir visuomenė plačiau bei daugiau supažindinama su organizacijos darbais ir siekimais. Manome, kad artėjančius organizaciją daugiau lietuvių taps jos nariais ir prisidės prie patriotinių darbų, kuriuos Susivienijimas jau vykdo ir atlieka daugiau kaip 70 metų.

— Kokios naujos apdraudų srityje pasiektos šios vajuje?

— Būsite girdėję, kad SLA teikia įvairių rūšių gyvybės ir sveikatos apdraudimą. Tarp gyvybės apdraudų yra taupomoji apdrauda. Iki šio vjaus taupomoji apdrauda buvo duodama 20 metų terminui, o dabar, kas norės, tokią apdraudą galės gauti ir dešimties metų terminui, kas reikš, jog po 10 metų narys galės pats atsiti visi apdraudus sumą, lyg kokį indėlį iš banko.

Susivienijimas, įvesdamas trumpesnio termino taupomąją apdraudą, nori paskatinti taupyti ne tik jaunimą, bet ir vyresnio amžiaus asmenis. Taupomoji apdrauda yra labai naudinga kiekvienam nariui, nes narys nejučiomis mokėdamas nedideles duokles, gali sutaupyti stambi sumą, kurią pats galės sunaudoti po 10 ar 20 metų. Be to, per tą visą laiką narys būna apdraustas ir nelaimės atveju visa apdrauda būtų išmokėta jo pašalpagaviui.

Kita naujovė reikia laikyti akcidentaline apdrauda. Šios rūšies apdraudą SLA gali duoti kiekvienam nariui kaip pridėtinę prie jo gyvybės apdraudus. Tokios apdraudos turėtų pašalpagaviui būtų išmokėta apdrauda tuo atveju, jei apsidrausęs asmuo staiga žūtų nelaimingame įvykyje arba atsitiktine (accidental death). Duoklės už šią pridėtinę apdraudą mokamos labai mažos: tikslai du doleriai ir metus už kiekvieną tūkstantį dolerių apdraudus, neįskaitant to, kokią amžiaus narys bebūtų.

Prie svarbių naujų darbų rei-

kia priskirti ir SLA konstitucijos pervaikymą, kurią priėmė praėjusis seimas. Jai pradėjus veikti nuo šių metų pradžios teko pervaikyti ir priderinti įvairias blankas, aplikacijas apdraudų palydėjimui ir kitą medžiagą naudojamą apdraudai. Tenka laukti, kad šie visi pagerinimai prisidės prie mūsų organizacijos stiprėjimo ir augimo.

— Į kurią visuomenės dalį daugiausiai bus kreipiamas dėmesys verbuojant naujus narius?

— Susivienijimas niekad nesiriboja kuria nors viena visuomenės dalimi ir todėl mūsų dėmesys visada buvo ir lieka nukreiptas į visą lietuvių patriotinę visuomenę. Organizacijos konstitucija sako, kad SLA nariu gali būti kiekvienas doras elgesio lietuvis, nežiūrint jo religinių ir politinių įsitikinimų. Suprantama, kad organizacijos nariu negali būti toks asmuo, kuris pritaria Lietuvos dabartinei padėčiai, atseit, Lietuvos okupacijai ir mūsų krašto politinės laisvės atėmimui.

Verbuiant naujus narius mes kreipiamės į senesius ir naujusius ateivius, čia gimusių ir užaugusių naują kartą ir visą lietuvių kilmės jaunimą. Visi jie yra pagėdijami Susivienijimu ir malonu pareikšti, kad jie kasmet papildoma organizacijos eiles. Štai praėjusio vjaus metu SLA nariais tapo daugiau kaip 1000 lietuvių.

Jei jau kalbėti apie išimtinio dėmesio kreipimą, tai organizacijos ypatingas dėmesys tenka jaunimui, kuriam ateityje teks būti organizacijos šeiminkais. Juk mes laikome, kad Amerikoje yra apie milijonas lietuvių, tarp jų yra apie septyni šimtai tūkstančių čia gimusių. Dabar kas metai Amerikoje gimsta apie trisdešimt tūkstančių lietuvių. Taigi, lengva numanyti, kad lietuviškojo darbo dirva yra ne tik labai plati ir galima, bet ir būtina, nes negalime pamoti ranka į priaugusią kartą ir leisti jai visai nutolti nuo mūsų visuomenės.

Visi turime susirūpinti priaugusių mūsų jaunimo ir todėl aš kviečiu vjaus organizatorius ir kitus talkininkus savo darbe kreipti didelį dėmesį į čia gimusius lietuvius, o ypač jaunimą.

Susivienijimas, kviesdamas jaunimą į savo eiles, tą daro ne vien narių skaičiui padidinti, bet daugiau siekia patriotinio tikslo — sudaryti jaunimui sąlygas augti ir bręsti lietuviškojoje dvasioje.

— Kokie formalumai tenka atlikti norint įsigyti SLA apdraudą ir iki kurio amžiaus priimami nariai?

— Įstojimas į SLA yra labai paprastas ir lengvas. Greičiausiai įsigyti apdraudą iki \$2,000 galima užpildant non-medical aplikaciją. Šiuo atveju nereikia tikrinti sveikatos pas kuopos gydytoją. Įsigijęs tuo būdu apdraudą narys, jei nori, gali ir vėliau pristatyti gydytojo duomenis apie savo sveikatą ir pereiti į medical apdraudą. Tada jam teks mokėti kiek mažesnes duokles.

SLA konstitucija leidžia priimti bet kurio amžiaus narius, jei tik nenustato priimamų asmenų amžiaus ribos tos valstybės įstatymais, kurioje aplikantas gyvena. Apsidrausti Susivienijime įvairių rūšių apdraudomis galima net iki dešimt tūkstančių dolerių. Šiandien jau nėra reikalo lietuviui apdraudus leikoti pas svetimuosius, nes Susivienijimas teikia stambias apdraudas ir net geresnėmis sąlygomis.

Kiekvienas lietuvis, įsigijęs SLA apdraudą ne tik pasirūpina savo ir artimųjų ateitimi, bet sa-

vo dalyvavimu lietuviškojoje organizacijoje jau prisideda prie tautinių, kultūrinių ir patriotinių darbų remimo.

— Kas vadovauja prasidėjusio vjaus darbams?

— Vajui vadovauja tam reikalui sudaryta iš SLA Pildomosios tarybos narių komisija, į kurią įeinu aš pats, J. Maceina — SLA viceprezidentas, dr. S. Biežis — SLA daktaras kvotėjas ir dr. M. J. Vinikas — SLA sekretorius.

Šiai komisijai teko aptarti visus paruošiamuosius vjaus darbus, nustatyti vjaus planą ir sutvarkyti kitus vjaus reikalus. Komisija palaiko glaudų ryšį su visa Pildomąja Taryba ir svarbesnius klausimus svarsto kartu.

Svarbiausi vjaus darbininkai yra SLA organizatoriai kuopose ir patys nariai. Jie tiesioginiai atlieka narių prirašymą. Didėsimuose lietuvių centruose rūpinamės turėti daugiau talkininkų, kurie veiks patalėse savo apylinkėse, tai bus tu vietovių centriniai organizatoriai.

Taigi, galime suprasti, kad vykstančio vjaus pasisekimas priklauso ne vien nuo Vjaus Komisijos, bet ir nuo gausaus būrio talkininkų ir visų glaudaus darbo bei pasiryžimo pasitarnauti savo organizacijai. Taip pat tikimės talkos sulaukti iš palankios organizacijai spaudos, lietuviškojo radijo vokalėlių vedėjų ir pačios mūsų visuomenės. Jų parama kiekvienam vajuje buvo labai reikšminga, todėl manome, kad ir dabar mūsų lietuviško darbo pastangos susilauks visų paramos.

UNIJOSE SIAUCIA NAUJI VEJAI

(Atkelta iš 1 psl.)

Tai Hoffos "nuopelnai". Dar ne taip seniai spaudoje pakankamai buvo žinių apie ligišolinio šios tarptautinės Teamsters — transporto unijos prezidento Dave Beck "darbelius". Jo siekiamais siekti šimtus tūkstančių unijoje sukrautų darbininkų pinigų. Jis valdžiai skolingas didesnes nesumokėtų mokesčių sumas. Tačiau Mr. Beck ne kiek nesijaudina ir nors jis laikomas milijonierium, tačiau esąs tikras, kad ligi amžiaus pabaigos gausis 50,000 dol. metinę pensiją.

Kai siaučia unijiniai diktatoriai

Unijose ne tik eikvojamos piniginės lėšos. Ne taip seniai viešajai nuomonei patiekti duomenys, kaip kai kuriose krašto unijose sugubama pavogti pačią uniją...

Kaip aiškėja iš unijų įstatų (čia vadinamų konstitucijų), juose numatoma vadinamųjų patikėtinųjų (trusteeship, trustees) institucija. Iš esmės, tai labai reikalingi unijos pareigūnai. Aukštieji unijų žmonės tokius patikėtinius paskiria įvairiems unijos vienetams ir anie gauna uždavinį padaryti tvarką, atseit išvalyti nuo korupcijos ar kitokių negerovių.

Blogiausia, kad tie patikėtiniai gali gauti plačias teises, kad jiems einant numatytas pareigas jie tas teises lengvai gali panaudoti blogum. Tokiu atveju patikėtiniai virsta diktatoriais, sugubančiais paskelbti paskirytas unijos vienetų tarpe tiesiog "ka-

Algidras Brazas, Metropolitan Operos solistas, dainuos Johann Strauss operetėje Šikšnosparnis, š. m. spalio mėn. 27 d. Clevelande, Slovenian Auditorium salėje.

Matydami mūsų organizacijos stiprėjimą, Pildomoji Taryba ir kiti SLA veikėjai į ateitį žiūri drąsiai ir didele viltimi. Šiandien Susivienijimas yra išaugęs į modernią ir stiprią apdraudus organizaciją, siekiamą dar didesnių laimėjimų, esame pažangos kelyje ir todėl šiam vajui suteikėme Pažangos vardą.

Turiu viltį, kad darbai, kuriuos esame numatę atlikti šiam vajuje, prisidės ne tik prie organizacijos dar didesnę pažangos, bet jie pasitarnaus ir lietuvių reikalams, — baigė pasikalbėjimą P. P. Dargis.

ro stovį" ir tokiose pareigose išsilaikančiais net per keletą ar keliolika metų.

Zinoma, tai vyksta tokiu atveju, kai patikėtinis toleruoja mas unijos vadovų ar net yra "jo žmogus". Kai kuriais atvejais ir pats unijos šefas pasiskiria patikėtinu, pvz. D. Beck per 12 metų buvo Seattle mieste taksi šoferių vieneto patikėtinis. Jau minėtas J. Hoffa ligišol "valdė" 16 unijos vienetų.

Nariai nebeturi jokių teisių

Lengva suprasti, kad įsiveisus tokio pobūdžio parazitams unijos vienetuose, nebėra kalbos apie unijos narių bet kokias teises. Narys negali dalyvauti susirinkimuose, jis negali rinkti pareigūnų, jis negali domėtis, kuriems tikslams išleidžiami iš darbininkų surinkti unijiniai mokesčiai, net jam draudžiama žinoti, už kokį atlyginimą jis dirba įmonėje. Visa tai už narij atlieka patikėtinis.

Ar belieka stebėtis, kad panašūs unijiniai diktatoriai unijos vienetą paverčia savo privačia nuosavybe? Sunku patikėti, tačiau tikra, kad jau miręs patikėtinis Farrell savo metu iš Cincinnati transporto unijos vienetą sugubėjo iščiulpti gražią penkių milijonų dol. sumą...

Būna ir taip, kad patikėtinis gali panaudoti pačią uniją, išeldamas į kovą prieš pačius jos narius. Kai dabar Beck nebekandidatuoja į transporto unijos prezidentus, tai Hoffa lengvai gali įsakyti bent 30-šiai savo

unijos vienetų balsuoti už jį rugsėjo mėn. 30 d. suvažiavime. Galbūt Hoffai būti atostomi visokie kaltinimai, bet vienetų delegatų visvien už jį balsuos, nes... tuos 30 vienetų valdo arba pats Hoffa arba jo žmonės.

Nesakoma, kad visų unijų patikėtiniai siaučia ir lobsta panašiu būdu. Esama unijų geros rankos (pvz. Automobilių Darbininkų, Mašinistų, Rūbų darbininkų) — patikėtinų institucija jose rečiau praktikuojama. Tačiau pagraisę transportininkai patikėtiniai yra pavadę bent 12% savo turimų vienetų ir jų skaičius nuolat auga.

Savo metu pagraisę tokiais "darbeliais" kepėjų ir konfekcijos darbininkų unija (patikėtiniai įsigijo Cadillac ir sporto mašinas už 17,000 dol. unijos pinigų...). Chicagoje inžinierių (Operating Engineers) unijos viename vienetė su 6,000 narių patikėtinis miesto gangsterių remiamas sėdi jau 28 metus...

Rūpesčiai unijų vadams

Kai šią vasarą Chicagoje buvo susirinkusi AFL-CIO arba 15 milijonų JAV darbininkų atstovaujančios federacijos vykdomoji taryba, jos posėdžiai praėjo susirūpinimo ženkle. Skandalai, išievojimai unijų aukštųjų pareigūnų tarpe suerzino ir pačius unijų narius ir politikierius ir AFL-CIO prezidentą (žinomą ir savo kietu nusistatymu prieš komunizmą) George Meany.

Pastebėta, kad minėti reiškiniai prisidėjo prie mažesnio naujų unijų organizavimosi ar senų augimo. Vadinamųjų baltųjų darbų žmonės jau pradeda baidytis būti suvarytais į naują, milijoninę "baltakalnių" uniją.

Unijų vadus baimina ir nauji reiškiniai — jau 18 JAV valstybių įstatymais leidžiama naudoti vad. "teisę į darbą" — tai įstatymas, draudžiantis unijoms reikalauti iš darbininkų, kaip darbo sąlyga, priklausyti unijai ir mokėti jai mokesčius. Ohio senatorius F. Lausche yra vienas tu, kuris energingai pasirengęs toki įstatymą praveisti ir federaliniam Kongrese. Netenka abejoti, kad prie tokių permalynų ir toliau bus einama, nebent... unijos pasuktų tikrai demokratiniu keliu.

Dar esama galimybių, kad Kongresas įstatymus, nukreipus prieš trustų sudarymą, gali ateity pritaikyti ir unijoms, o čia gi negali būti abejingos didžiosios pramoninės unijos. Ne tik spauda, bet ir elektroninis pasiekimas — televizija prisidėjo prie to, kad po pravestų viešų apklausinėjimų jau ir viešoji krašto nuomonė vis labiau ir labiau reikalauja griežtesnių priemonių prieš unijas.

Blogų darbų valytojai veikia

AFL-CIO — unijas apjungianti federacija savo tarpe turi iš penkių vyrų sudarytą vad. etikos komitetą. Jo pareiga žiūrėti, kad unijų tarpe neįsiveistų ne-

gerovės, gangsteriai ir kad būtų laikomasi įstatų bei etikos taisyklių. Nors tas komitetas turi tik ribotą tyrinėjimų sąlygas, tačiau jo įtaka yra didelė. Sekdamas teismuose ar Kongrese komisijų atliktus tyrinėjimus, turėdamas ir savo duomenis, tas komitetas gali patiekti pasiūlymus AFL-CIO vykd. tarybai — pvz. gali pasiūlyti pašalinti kurią uniją ar pasiūlyti pašalinti kurį aukštą pareigūną.

Jau taip įvyko su D. Beck. Panašiai praėjusią savaitę buvo pasmerktas ir J. Hoffa. Teamsteriai buvo įspėti prieš Hoffos išrinkimą prezidentu, nes priešingu atveju toji unija galinti būti pašalinta.

O ji grąšina ir juokiasi...

Jei rugsėjo 30 d. Miami mieste Hoffa bus išrinktas transporto unijos prezidentu (sakoma, kad būtų stebuklas, jei taip neįvyktų), tai beveik tikra, kad toji unija arba pati išels iš AFL-CIO arba bus pašalinta. Tokiu atveju Hoffa su sėbrais, besijuokdami iš Kongreso ir iš rimtų unijų atstovų, grąsą sudarysą savo federaciją iš įvairių unijų. Tačiau nedidelio nuostolio sušalauks ir AFL-CIO su savo liksusiomis 137 unijomis ir 13,5 milijono narių, kurie ir toliau... federacijai mokės mokesčius.

Ką atneš rugsėjo 30-jį?

Negerovės su unijomis neįtaigoja minties, kad su pačiu darbu Amerikoje yra kas nors ne-

tvarkoje. Atvirkščiai, tik darbas šio krašto paprastam žmogui suteikė tokį gerbimą, su kuriu negali susilyginti joks kitas kraštas. Ir šiame krašte yra būdų paslėpti žmonių darbo jėgą, kaip Philip Murray. Jie visą savo gyvenimą paskyrė darbininkų būklės pagerinimui.

Šios vasaros ir ankstyvo rudens mėnesiais viešojoje nuomonėje pasireiškė balsai, ryšium su Beck ir Hoffa skandalais, yra geras ženklas. Tai įrodo, kad įkoma priemonių atsikratyti nuo pačių didžiųjų šios dienos visuomenės priešių — unijų užurpatorių.

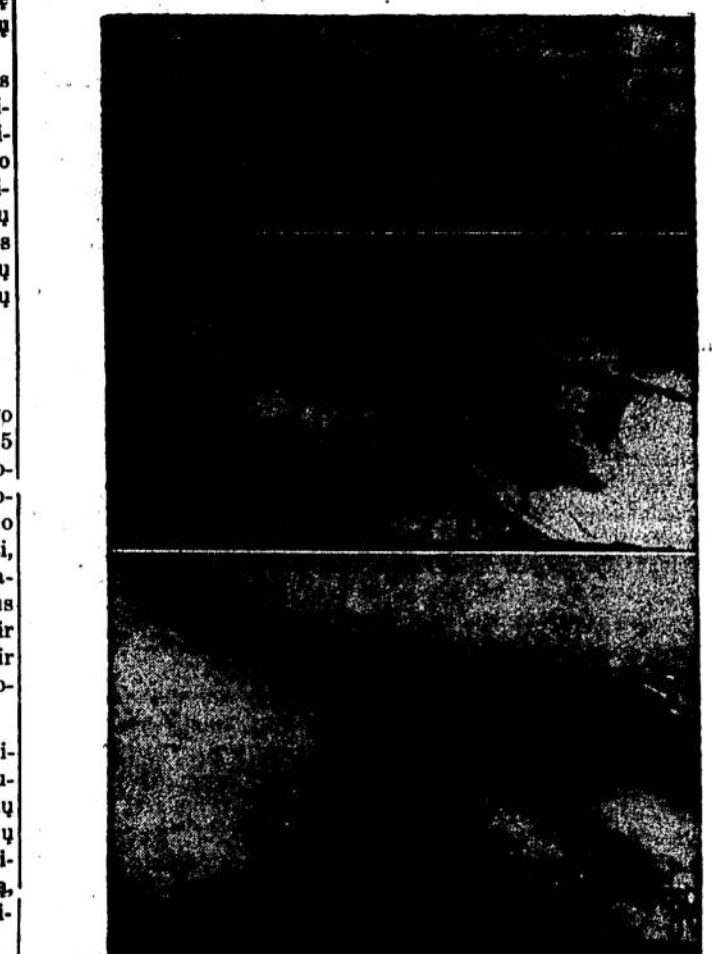
Tačiau jei rugsėjo 30 dieną transportininkų delegatų vis dėlto savo prezidentu išrinks James (Jimmy) Hoffa, tai būtų įrodymas, kad ligi tikrosios demokratizacijos unijų tarpe dar būtų ilgokas kelias. (rim.)

"Lietuvos nepriklausomybės kovoje dalyvaujame per Lietuvos Nepriklausomybės Fondą". Jos darbas lėšomis remiame per

Lietuvos Nepriklausomybės Tais, iš LAS, LLKS, LRS ir LTS bendros deklaracijos.

LNF adresas:

LNF, c/o Mr. K. Silijūnas, 135 — 34 Franklin Ave., Flushing, N.Y.

Snark raketos gali iškelti 5000 mylių kelią. Nuotraukose, aukštai — Snark raketa paruošta iššovimui. Vidury — raketa atspalaiduoja skridimui ir apščioj — raketa pakeliui į taikinį.

LABAI SVARBU

TIEMS, KURIE SIUNČIA SIUNTINIUS Į SSSR
Pagal naują Sovietų Sąjungos įstatų patvarkymą siuntiniai į Lietuvą ir kitas SSSR dalis priimami tik su naujais daiktais, kaip medžiagos drabužiams, batai, oda ir t.t.
Nuo dabar ši firma priima siuntinius prisilaikydama naują tvarką, ir ši firma jums patarnaus tinkamai, kaip iki šiol. Einant naujų patvarkymų siuntiniai savo adresatus pasiekia greičiau negu iki šiol, nes įvertinimui siunčiamų daiktų reikės mažiau laiko.

Kreipkitės į bet kurią mūsų įstaigą, kurią adresai skelbiame šiame laikraštyje.

GLOBE TRAVEL SERVICE

PARCEL DEPARTMENT

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biuletenus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: NE 1-6344

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTINIAMS PERSIUNTI Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ETIJĄ, UKRAINĄ IR KITUS KRASTUS YRA PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVE., BROOKLYN 16, N. Y.
Tel. IN 7-7272, IN 7-6465

Mes nesilome mūsų klientams brangių dovanų. Mūsų dovana tai pirmos klasės patarnavimas ir skubus siuntinių pristatymas.

Pristatymas garantuojamas gavėjo parašu.

Siuntiniai išsiunčiami skubiai.

Priėmimo punktas:

New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1540.

Mūsų skyriai:

Detroit 12, Mich., 11691 Jos. Campen Ave., TOWNSend 8-8288.

Hartford, Conn., 651 Albany Ave., CHapel 7-5164.

Los Angeles, Calif., 121 So. Vermont Ave., DUckirk 8-6654.

Philadelphia 22, Pa., 832 North 7th St., Tel. WA 3-1747.

Chicago, Ill., 2741 W. 24th St., Tel. CR 7-2128.

Newark, N. J., 263 Market St., Tel. MA 2-6837.

Cleveland APYLINKSE

Dalyvaukite Trubadūro operoj
šį sekmadienį, 8 val. vak. Ma-
sonic auditorijoj statoma Verdi
opera Trubadūrai. Ši ispaniška
romantiškojo laikotarpio drama
išties kupina gražios muzikos ir
draminės įtampos.

Italijos operų tenoras Thomas
Le Monaco dainuos Hamletis val-
dūnų Almona Stimpsonas —
Azucena, Antanas Kavaliūnas —
Rais, A. Ljuskas, V. Ruknaitis,
A. Gylis ir B. Butkus — choro
dalininkai. Jauka šokėja Tere-
sė Stasiūtė dalyvaus operos ba-
lete.

Biletų į operą galima gauti
Dirvoj ir Spaudos kioske. Kainos
— 5 dol., 3 dol., 2.50 dol., 2 dol.,
1.50 dol. ir 1 dol.

Šikšnosparnio operetės biletai
jau gaunami Dirvoje ir pas stu-
dentų santaričius. Pona! Prad-
kevičiai ir p. Misickai, žinomi
lietuvių veikėjai, buvo pirmieji,
kurie įsigijo biletus.

Biletus patartina įsigyti iš
ankato, kad išvengtume susgrū-
dimo prie įėjimo koncerto dieną.
Visos kėdės numeruotos. Kolkas
dar galima pasirinkti pagedau-
jamas vietas.

Lituanistinės mokyklos tėvų
komitetas praneša,

kad mokykla normaliu laiku ne-
pradėjo veikti, kadangi jos ve-
dėjas A. Tamulionis dėl nesveik-
atos nuo tų pareigų atsisakė,
gi naujo vedėjo dar nepavyko
surasti.

Dedamos visos pastangos, kad
lituanistinė mokykla kaip gali-
ma greičiau pradėtų veikti.

Jaunučių dėmesiai!

Jaunučiai — berniukai ir mer-
gaitės 1943 m. gegužės ir liep-
nį, kviečiami stoti į naują LSK
žalbio organizuojamas sportinio
prieauglio grupes. Tinkamoje
prieširoje jie bus mokomi ben-
driųjų mankštų ir specializuoj-
ami paskirose sporto šakose, pa-
gal pasirinkimą — kaip lengvo-
joje atletikoje, krepšinyje, tink-
linyje ir kt.

Šiais metais LSK žalbio jau-
nučiai pasirodė kaip stipriausias
šios rūšies vienetas š. Amerikos
lietuvių sportinėje veikloje, lai-
mėdami nugalėtojų titulą krep-
šinyje žiemos žaidynėse ir leng-
vojoje atletikoje — vasaros žai-
dynėse.

Kadangi didesnę jaunučių da-
lis nuo sekančių metų pereina į
vyresnę klasę, jau iš rudens pra-
dedama rūpintis papildyti jėgas,
ident pirmavimas būtų išlaiky-
tas.

Norintieji įstoti prašomi kreip-
tis į Elvyrą Šikšnaitę arba A.
Bielkų, telefonu LI 1-4612.

Tėvai prašomi paraginti savo
vaikus stoti į lietuvių sportinin-
kų eiles.

LSK žalbias

R. ir A. Cepuliai,
rugsėjo mėn. 21 d. susilaukė an-
trojo sūnaus.

Jonas P. Valčiūsis
persikėlė į naują vietą gyventi
ir įsikūrė pas p.p. Šikšnįus. Jo
dabartinis adresas: 12700 Speed-
way-Overlook, East Cleveland
12, Ohio, tel. LI 1-4612.

Pranas Karalius
su šeima persikėlė gyventi į nau-
ją nupirktą namą — 484 East
123rd St., Cleveland 8, Ohio;
telef. POTOS 1-2308.

Baltic Delicatessen krautuve
(6908 Superior Ave.) jau gavo
transportą šveicariškų šokoladų.
Specialiai šiai savatei pagami-
noms sklandžius. Be to jau pra-
dėjome laikyti įvairias medži-
gas paketėlių slūgtimui į Lietu-
vą.

Vote For AUGUSTUS G. PARKER CANDIDATE FOR COUNCILMAN 25 WARD

HE HAS THE EXPERIENCE, QUALIFICATIONS, AND ABILITY.

Ieško lietuviškai kalbančio
pardavėjo

real estate bizniui, veikiančiam
rytinėj Clevelando daly. Mes tu-
rime paruoštą visų parduodamų
namų nuotraukas, todėl darbas
daug lengvesnis.

Prašyti — George Knaus,

Betty Hansen Realtor

819 E. 185 St. Telef. IV 6-2130

PARDUODAMI NAMAI

E. 84 St., prie Kosciuszko gat-
vės, 4 šeimų ir 2 krautuvų mūri-
nis namas. 2 po 6 k., 1 po 5 k. ir
1 po 4 k. Trys garažai. Prašo
\$21,500.

6 butų mūrinis apartamentas.
Po 4 k. butai. Nuomos \$330 per
mėnesį. Ansel Rd., arti St. Clair.

Turime ir daugiau namų Sv.
Jurgio parapijos rajone.

J. G. Oshen Realty and Insurance
1141 Ansel Rd.
Tel. SW 5-4808 arba WH 3-0310

NAMAS PRIE E. 185 ST.

Keturių puikių kambarių, la-
bai geram stovų, su uždara
porčiais, pilnu rūsiu, gase šil-
dymu namas. Prie Naujosios lie-
tuvių parapijos. Kaina \$15,000.

Betty Hansen Realtor
819 E. 185 St. Telef. IV 6-2130

GERI NAMAI

Šv. Jurgio parapijoj dviejų
šeimų, geram stovų, gražus skly-
pas su valstybine.

\$2200 įmokėjimas Eddy Rd.
ir St. Clair rajone. Labai gražus
vienos šeimos namas, gase šil-
dymas, garažas.

Trijų šeimų namas. 1 butas
su 4 miegamais, 2 mažesni butai.
Gase šildymas, Garažas.

RAY NAUSNERIS.

Namų prekyba; namų baldų ir
automobilių apdrauda.

11809 St. Clair

UL 1-3919 LI 1-9216

Išnuomojamas Lutas

5 k. ir vonia. Gase pečius. Nau-
jai dekoruoti. Šlovenų rajonų.
Telrautis: 8915 St. Clair, butas
8. Saukti telefonų;
GL 1-1430

VIENOS ŠEIMOS NAMAS

Didelis 7 k. vienos šeimos. Ga-
so pečius. Garažas. Kilimai ir
užuolaidos su jungtinėmis langi-
nėmis. Namas 1223 E. 82 St. Par-
duoda savininkas. Telef. CE
1-4112.

Skaitydami KARJ būsite ge-
rai informuoti apie pasaulinius
karinius įvykius, rasite straips-
nių iš karinės ir Lietuvos istori-
os retais paveikslais iliustruot-
r Lietuvos karių atsiminimus iš
vairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; ra-
lykite: KARYS, 916 Willoughby
Ave., Brooklyn 21, N. Y.

CADILLAC AKUMULATORIUS — BATTERY AUTOMOBILIUI

Europoje naudojamas nuo iš-
radimo dienos — 1909 m. dar
tebeveikia. Amerikoje vadinamas
amžinu.

Negenda nuo šalčio, karščio.
elektros smūgių. Daug kitų gerų
savybių. Garantijos laikas neap-
ribotas.

Supažindinimui parduodamas
pagiginta kaina. Skambinkite B.
Snarskiui — KE 1-0210 arba rei-
kalaukite garazuose.

BAL TIC SUPPLY CO.,
71 E. 207 St., Euclid 23, O.

LOKOR DELICATESSEN

6502 Superior
(kampas E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus lietuvius klientus. Būtinai atsilan-
kykit į mūsų krautuve ir pareikškit savo pagėdavimus,
kokių geriausių maisto produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų sky-
rių ir pardavinėti lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Pas mus puikiai išlietuviška duona, sūriai, ikrai, alus
ir vynas.

Telef. EN 1-9142

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juoza Mikoni,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

GERI NAMAI

E. 152 St. 2-jų šeimų po 5 k.,
du gase pečiai. Prašo tik \$11,900.
Larchmont Rd. 6 km. bungal-
ow, 2 mieg. apačioje ir 1 viršu-
je; didelė, moderni virtuvė; po
visu namu sklepas; gase pečius;
garažas. Prašo \$16,700.

Zeman Ave. 10 metų, 5 km.
mūrinis bungalow; gase pečius;
garažas. Prašo \$17,900.

E. 170 St. prie Grovewood 7
k. colonial, vienas mieg. pirmam
aukšte ir 3 antram; gase pečius;
garažas; prašo \$14,500.

E. 156 St. 2-jų šeimų po 4 k.,
gase pečius. Prašo \$11,500.

27111 Lake Shore Blvd. 2 metų,
5 k. mūrinis bungalow; gase pe-
čius; garažas; gražus, didelis
sklypas.

Saukite Paul Miksy namų
telef. LI 1-8758 arba office
Kovac Realty
960 E. 185 St.
KE 1-5330

PARDUODAMAS NAMAS

Edna Ave. 8 kam. vienos šei-
mos namas, 4 mieg. kamb., gara-
žas. Saukite po 6:30 P. M. susi-
turimai darbo dienomis ir o 10
A. M. šeštadieniais ir sekmadi-
niais. LI 1-5183.

John Hrovat
6731 Edna Ave.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
1251 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atidara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASINŲ TAISYMAS

Mūsų viršaus taisymas
ir dažymas; motorų, stab-
džių patikrinimas ir taisy-
mas, greičio dėžės ir kt. ma-
šinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini aku-
mulatoriai.

21 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.

Nakties telef.: LI 1-4611.

GALIU JUMS PADĖTI PERKANT AUTOMOBILĮ IR TŪ SUTAUPYTI!

Prieš perkant naują ar geres-
nį naudotą automobilį, šaukite
mane.

Jūs gausite žemiausias finan-
savimo sąlygas; ma daug \$4.5
ar \$100 perkant naują mašiną
ar 6% perkant naudotą mašiną
įskaitant ir gyvybės draudimą.

Saukite:

Paulina Mozuraitis, agentas

Telefonas SK 1-2183

J. CIUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius
apyrankes ir kitas brangenybes
Sąžiningas ir garantuojamas dar-
bas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

JUOZO KAMAIČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE.

12913 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, dide-
lis batų pasirinkimas ir žemes-
nės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama
nuolaida.

Batų taisymas paimamos ir
pristatomos į namus.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki

7 v. v.

Telefonas: GL 1-5875, buto —

GA 1-7558.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką
duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant
išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelepis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausių vynų, alų ir geriausių mėsos
produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

MONCRIEF

Visų metų
ORO VEDINIMAS

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Šaltesnės ir karštesnės Moncrief pardavėja

THE HENRY JOURNAL CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir gėrūs Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų
pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Ar žinote, kad klubo ir salės vedėjas yra Juozas GRAZULIS, ku-
ris pasirodys visiems suteikti geriausių patarimų.
Norėdami rengti susirinkimus, kelti puotas-vestuves, kreipkitės į
Juozą GRAZULI. Savi pas savi!

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasilaisvinti radijo
muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ
KLUBĄ.

Penktadieniais galite gauti Pavilo Šukio ir jo padėjėjų paruoštus
puikiausius valgius įvairiausių žuvų kepsnių, bulvinių blynų ir
kitokių lietuviškų valgių.

Pilnai padengta apdrauda

HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagrąžinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

JPISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-
kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarimą įvai-
riuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas
garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENgicott 1-1763

936 East 185 Street

KE 1-7770

JIM CONNELL

Atvežė

300

1957 CHEVROLET

Sustok! Pamatyk!

Nupirk!

VIENAS JŪSŲ

I-L-G-A-M išsimokėjimui automobiliu

Jūsų sutaupymas niekur negali
būti didesnis

Atvažiuok su sena, išvažiuok su nauja ir padaryk vieną iš mūsų
pardavėjų taip pat patenkintą.

JIM CONNELL CHEVROLET

1255 E. 105 prie Superior

ATIDARYTA PIRM., TREČ., PENKTAD. IKI 9 P. M.

CE 1-7060

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Ir mažas kupstas vežimą verčia

J. J. BACHUNAS, Tabor Farm, Sodas, Michigan

(Tiesinis iš pereinamo numerio)
Atskirai dar būtų verta pažymėti apie vieną stambesnę veiklą, kuris pasirodys šių metų pabaigoje. Jis parašytas irgi Vokietijoje gyvenančio lietuvių p. Girdžiaus-Klausučio.

Ši knyga vadinsi "Raudonieji Viduramžiai". Labai gabi ir įdomiai autorius joje aprašys sensacingiausias komunistų bylas Rusijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje ir kitur, drauge nušviesdamas bolševizmo prigimtį ir metodus.

Kiek teko susipažinti tai bus pirma tokia išsami knyga ir taip parašyta, kad bus svarbi ir įdomi kiekvienam užsienio lietuviui. Joje paminimas ir kaikiurių Lietuvos žymiųjų komunistų likimai.

Tokiems veikalams parašyti reikia daug darbo ir pasiaukojimo, o jiems išleisti tenka sugebėti sutelkti pinigų. Visa tai būtų daug lengviau, jei mes, užsienio lietuviai, būtume tinkamai organizuoti, vieningi ir turėtume bendrą fondą, kuris rūpintųsi propagandinių ar mokslinių leidinių leidimu lietuviškais klausimais lietuvių ar svetimomis kalbomis.

Ligi šiol tie reikalai, kaip žinoma, buvo apiešali, arba mes blaškydavomės, skirstydavomės, konkuruodavomės ir nieko patvaraus negalėjome padaryti. Mūsų pats geriausias veikalas dažniausia būdavo ir turėdavo būti, taip sakant, "partizaninis". Dirba, rašo, leidžia, organizuoja pavieniai asmenys. O tos dešimtys tūkstančių dolerių aukų, surinkamų iš lietuvių visuomenės tarpo, nuolina į "laisvinimo veiksmus" ir ten sutirpsta algomis, kelionėms, konferencijoms ar menkos vertės leidinams, kurie nieko rimto ir patvaraus neįneša mūsų propagandoje.

Taip, pavieniai gabūs, darbštūs ir kūrybingi asmenys veik visada padaro daugiau, negu kurtais didelės, skambiu vardu organizacijos. Gražios atminties Antanas Vanagaitis per eilę metų Chicagoje pats vienas arba tik kelių draugų paremiamas, atlikdavo maždaug panašaus masto darbus ir rengdavo lietuvių kultūrinės manifestacijos, ką dabar atlieka Bendruomenės Apygarda ar kitos panašios organizacijos.

Mūsų skaldymasis ir vienas kitas konkuravimas yra begalinis. Ir nuostolius pamatome po to, kai visi žlunga ar merdėja. Taip pat Europoje, dalis gabių lietuvių, prieš porą metų buvo susitarę su latviais ir estais ir pradėjo leisti labai gerą ir rimtą žurnalą anglų kalba visų trijų tautų politinėms, ekonominėms ir kultūrinėms problemoms propaguoti. Tai buvo EAST and WEST.

Apie desetas numerius pasirodė, bet dėl finansinės paramos stokos žurnalas dabar jau rėtai bepasirodo ir gal visai sustojo. O jis atliko ir turėjo pastoviai atlikti labai naudingą ir reikalingą darbą. Juo turėjo būti aprūpinamos visos didžiosios anglosaksų ir kitų kraštų bibliotekos, universitetai ir įtakingieji asmenys.

Primenu šį faktą ypač todėl, kad štai dabar Amerikos lietuvių studentai veda vąjį, kad išlaikytų jų leidžiamą anglų kalba LITUANUS žurnalą, kuris turi

visai panašius tikslus, tik ribojasi lietuviams. Iš atsiliepimų spaudoje matyti, kad vąjūs sekėsi nepergeriausiai ir ta proga barama mūsų visuomenė už neprisidėjimą.

Barti reikia, tas teisybė. Bet iš kitos pusės, barti būtų galima ir šio žurnalo leidėjus. Reikėjo pradėti leisti ne naują žurnalą, kuris būdamas tokio pobūdžio visuomet bus nuostolingas finansiskai, bet apsižiūrėti, ar kitas jau to paties darbo nedirba ir su tais pačiais sunkumais kovoja, — ir tada ateiti į talką, jungtis, remti, stiprinti ir palaikyti tai, ką jau turime, kas pradėta ir dirbama. Tada būtų daug lengviau. Bet mes mėgstame skirstytis, vis atskirai, vis tą patį, bet kitu vardu vartyti. Nenorime jungtis į vieną didesnę kūną, o tada kenčiame ir bankrutuojame.

Man atrodo panašus įspūdis ir iš Vliko, Liet. Nepriklausomybės Tautos ir Liet. Fronto pasitarimų dėl vienybės New Yorke, apie kuriuos šiuo metu nieko negirdėti. Gal nutruko?

Pasitarimus pradėjo Vlikas, bet su labai keistu tikslu: kad Talka išnyktų ir visos jos grupės bei Liet. Fronto grupės įsijungtų į Vliką... Jeigu taip, tai kodėl Vliko grupės neįsijungtų į Talką ar Frontą?

Iš tikrųjų, čia tikėjomės, kad bus susitarta dėl kokio naujo bendro organo, kuris sutels visų jėgas ir visų lėšas taip, kad turėtume daugiau ištekių Lietuvos bylos politinei propagandai vartyti ir stambiems kultūriniais uždavimams atlikti.

Niekad dar nebuvo tokio tikslo siekti, tik daugiau galvokime ir ryžkimės!

SAMBŪRIS PAJUDEJO

Pasvarcyk ancels, cykiai plūkaudama... — bene pirmą kartą nuskambėjo prie Sauk Trail ežero rudenėjantį sekmadienio popietę, rugsėjo 16 dieną. Tai Chicago Liet. tautinio akademinio Sambūrio narių ir svečių sutartinė Sambūrio gegužinėje. O jai vietą rengėjai parinko idealią: tik apie 30 mylių į pietus nuo Chicago, gražioje miško kalvoje, dominuojančioje Sauk Trail ežerėly. O koks patogumas kalvos centre išmūrytas specialus iškiloms pastatas! Visokiems eventualumams tinkamas: ir

nuo saulės, ir nuo lietaus, ir nuo... bado. Su dviem židiniams galuose ir cemento grindimis, šonuose pratęstomis į šokių aikštelės.

Židinius ponios išmėgino kečamos dešrelės ir čirškindamos steikus, — ir, žinovų teigimu, visiškai sėkmingai. Nepaliko ramybės ir cementinės aikštelės. Talkininkui stud. Alg. Trinkūnui akordeonu provokuojant, jų pašifuoti leidosi visas "jaunimas": taip, maždaug, nuo 12 iki 65 metų! O "jaunimo" susitelkę diuonis būrys nei rengėjai laukė, nes paniūręs ryto dangus ne tik grėsė lietuvi, bet tarpais ir šlakstė.

Sambūrio valdybos nariai, atgabend židiniams kuro ir kitų gėrybių, nuo pat ryto būdavo iškilavietėje, rūšiai žvalgėsi į dangų ir, paties pirmininko Mažeikos vadovaujami, tyliai keikė. Betgi netrukus jų veidai prašvito.

Popiet prablaivėjusį orą gera nuotaika galutinai įveikė. Dainos aidai išvaikė debes, o saulė žvalgybai išleido šilimos pasiuntinius. Daparas su šimkum pasivaduodami energingiau ėmė telti pinigą, o Vėbra su Man-kum šoko rūpintis, kad besirenkama iškylautojai nenuobodžiautų. Ir p Vėbrienė prie gėrybių stalo pralinksmėjo.

Skirstytis publika nerodė jokio entuziazmo. Saulei per greit nusileidus, miško sargas, paslaugus juodukas, ryžosi ją pavaduoti: įžiebė savo automobilio šviesas ir leido rengėjams baigti iškylas likvidaciją.

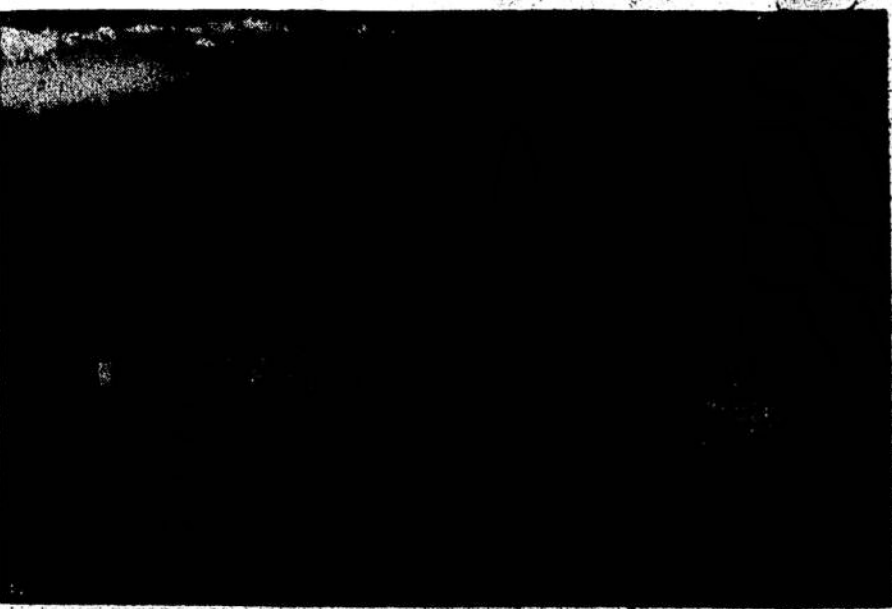
Vasaros pabaigtuvėms energinga valdyba sudarė gerą progą Sambūrio nariams ir jų bičiuliams pasidalinti atostogų išpučiais, atitrukti nuo kasdienybės ir aptarti aktualijas.

Pramogos pelną (\$87) Sambūrio valdyba paskyrė šią vasarą centro suorganizuotam Sambūrio šalpos Fondui, kurio tikslas — šelpti artimuosius, vargšančius toli nuo mūsų, — ir nuo laisvės... J. P.

PONUS ELENA IR STASJ SANTVARUS

didžiai liudinčius dėl mylimo sūnaus ALGIMANTO mirties, nuoširdžiai užjaučiame.

Lietuvių Enciklopedijos Leidėjas ir Redakcija

F. 106 A. Delta Dart sprausmiais naikintuvas jau gaminamas. Tai esą greičiausias lėktuvas, galintis skristi 1750 mylias per valandą.

Mieliesiems bičiuliams

STASIUI IR ELENAI SANTVARAMS,

netekusiems jų brangaus sūneio ALGIMANTO, reiškiamo giliausią užuojautą ir drauge liūdime

S., Pr. Averkai,
I., Br. Baškiai,
V., Zig. Gaveliai,
L., J. Jašinskai,
E., J. Kuncaičiai,
I., R. Žukauskai.

Ponams

A. IR S. SANTVARAMS,

mirus jų brangiam sūnui ALGIMANTUI, nuoširdžiai užjaučia

Garlauskų šeima

SANTARIEČIŲ GYVENIME

MOSŲ LIETUVIŠKAS FRASOBLIŲ

— Graudu, kad lietuviškas jaunimas, užuot nukreipęs savo akis į lietuvišką smūtkelį, ima žvalgytis į svetimus dievus! Šitai užrašė Julius Smetona Dirvos puslapiuose, pastebėjęs ten pat Vytautą Donelą siūlant santariečiams (kurių jis bene vienintelis Vokietijoje) susirūpinti rašytinės liberalinės tradicijos lietuvių literatūroje ir iš viso didžiųjų universalijų idėjų įvilkimu į lietuviškąjį rūbą.

Kaip tikslai pasitaikė, kad tą pačią dieną, kaip ir Dirva su Juliaus Smetonos straipsniu, skaitytojų pasiekė ir lygiai geras tautininkiškas birželio-liepos Margutis. O jame, pasirodo, žymiausias mūsų gyvųjų tautos-

kininkų Jonas Balys ir berašas: — Lenkų statulėlės "Chrystus Frasobliwy" negalima atskirti nuo lietuviško "smūtkello"!

Jeigu "smūtkelis" — "Frasobliwy", tai, einant į originalius šaltinius, būtų galima Julij Smetoną parafrazuoti šitaip: — Graudu, kai lietuviškas jaunimas, užuot nukreipęs savo akis į lietuvišką, Frasobliwy, ima žvalgytis į svetimus dievus!

Šitokia parafrazė ir atskleidžia visą atvejais skelbiamą maišto prieš universalias idėjas — visuomet, žinoma, lietuviškųjų vardu — beprasmiškumą. Ir "lietuviškasis" smūtkelis yra universalios idėjos išraiška! Lygiai lietuviška gali būti ir laisvės idėja, jei jai surastume lietuvišką pavidalą ir per ilgus amžius tiek pat prigdytume, kiek ir krikščioniškąją.

Mes gi laisvę skelbiame ne kaip pakaitalą krikščionijai ar patriotizmui. Mes priimame tracišias, tačiau tam, kad su jomis, kaip gyvi žmonės, persigurtume. Kad pasisavintume, kas gali būti mūsų pačių, kad pridurtume, ko mums jose trūksta — ir kad tada gyventume savo pačių tikėjimu. Mums reikia laisvės paprasčiausia dėl to, kad nenorime užsūsti bet kuriame, kad ir gražiausi kur nors uždeime, taške.

Jeį liberalų vardą kas nors neapgalvotais žygiais kada ir diskreditavo, tai jie užsistarnauja — ir mus į atsargumą skatinančios — kritikos. Bet kelyje į laisvę padarytos vienokios ar kitokios klaidos nėra pagrindas diskredituoti pačios laisvės. Juk vaikai ką į vystykus padarius, nepradedama tuojau abejoti tūkstantmetinės civilizacijos istorijos prasmingumu. Vaikiškas tebėra ir lietuviškasis liberalizmas. Bet jis auga. Ir augančiam daktui labiau reikia problemų, negu auklių.

Tremtyje mums gresia ne tiek universalios idėjos, kiek mūsų pačių; grynai lietuviškas ir net donelaitiškas, įsimylėjimas į kalbą, už kurio snaudžiame.

Patogu. Šilta. Žmonos verda gerus pietus. Lietuviškus. Kiti neprišviliina.

O vis dėlto mes praplėsiame savo akis ir, žinodami kuo rizikuojame, pažvelgsime į pasaulį už savo pirkios durų. (V. K.)

Mūsų ketvirtąjį visuotinę suvažiavimą pavykino visa eilė visuomenės veikėjų ir organiza-

cijų: J. Kajeckas, Lietuvos Charge d'Affaires a. i. Washington; Jonas Budrys, Lietuvos Generalinis Konsulas; dr. Petras Banavardis, Lietuvos konsulas Chicagoje; Karolis Drunga, Santaros garbės narys; dr. Juozas Pajaujis, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos Centro Komiteto pirmininkas; Antanas Šeškai, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirmininkas; Petras Pamataitis, Amerikos Lietuvių Rezistencinės Santarvės Centro Komiteto pirmininkas; dantų gyd. Antanina Mačiulienė; J. A. Gytis, ABN Tautų Tarybos Gener. Sekretorius ir Lietuvių ABN CK Pirmininkas Vokietijoje; Stepas Vyklaitis, Lietuvos Nepriklausomybės Tautos Europos Komiteto pirmininkas; K. Drunga, Lietuvių Rezistencinės Santarvės Europos Komiteto pirmininkas; Bronius Nemickas, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirmininkas; Bronys Raila, Santarvės žurnalo redakcijos įgaliotinis Amerikoje; Vaclovas Kleiza, Lietuvių Studentų Sąjungos JAV pirmininkas.

Iškilmingo akto metu suvažiavime savo linkėjimus žodžiu perdavė: Juozas Bachunas, Santaros garbės narys; Eugenijus Bartkus, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas; dr. Jonas Valaitis, Sambūrio "Šviesa" Centro Valdybos sekretorius; dr. J. Paplėnas, Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio vardu ir Algimantas Banella, Akademinio Skautų Sąjūdžio atstovas.

Džiaugiamės, kad mūsų veiklų visų buvo teigiamai įvertinta ir susilaukėme tiek daug moralinių ir materialinio sustiprinimo. Tamsu skatina dar ištikimiau dirbti mūsų idėjų įgyvendinimui.

• Visuotino suvažiavimo pasiekimas priklausė nuo atsidavusių rengėjų pastangų. Jų darbas įgalino mus praleisti tas malonias dienas Tabor Farmoje. Programos komisijai sudarė — Gabrielius, Gedvila, Liudas Šmulkėty, Dalia Juknevičiūtė ir Rita Šimanskaitė; sekretoriatai — Danutė Žygaitė, Rasa Betkauskaitė, Dalia Modestavičiūtė, Danutė Sakalauskaitė; informacijos komisija — Jonas Gibaitis, Eglė Zabarauskaitė, Danguolė Čekaitė, Danguolė Bartuškaitė, Gabrielius, Gedvila, Julius Šmulkėty; registracijos komisija — Horstas Žibas, Ramojus Vaitys, Zenonas Rekašius; transportacijos komisija — Julius Lintakas, Lakštonė Betkauskaitė, Leonas Narbutis.

• Visa eilė santariečių neseniai sukūrė šeimas. Danguolė Čekaitė, New Yorko skryiaus valdybos sekretorė, Naujienų studentų skyriaus-redaktorė ir Santaros korespondentė Vienybėje ištėkėjo už filisterio Algio Ratkelio, ex-newyorkiečio, šiuo metu dirbančio Los Angeles. Urbanos skryiaus narys Ramūnas Vanagūnas, aktyvus studentų veikėjas ir buvęs Studentų Sąjungos Chicago skyriaus pirmininkas, vedė Danguolę Paškevičiūtę. Ilona Pakšaitė Chicagoje ištėkėjo už Petro Dapkaus. Ilona studijų metu veikė Studentų Sąjungoje ir buvo lietuvių klubo Roosevelt universitete steigėja ir pirmininkė.

Visiems jauniems, šauniai atžentusiems vestuvės, linkime ilgų, gražių dienų!

• Alojzo Petriko, Santaros įgaliotinio ryšininkas pakračiama, šeimoni įsijungė naujas narys — jaunasis Paulius. Jam ir jo tėvams geriausi sveikiniai.

• New Yorko ir Philadelphiaus skryiaus surengė išvyką į New Jersey Beach. Išvykos ruošina New Yorko koordinavo A. Grigaitis, D. Gasūnas ir A. Stanaitis.

• Danutė Leckaitytė, Kristina Paprockaitė ir Vytautas Vaitaitis sudarė New Yorko komisiją, kuri pravedė Santaros Filisterių Centro Valdybos rinkimus. Rinkimų duomenys buvo paskelbti pereinamos savaitės Santariečių Gyvenime skiltyje.

CLEVELANDIEČIAI MIESTO MAYORU VEL RENKA ANTHONY J. CELEBREZZE

Atgina Clevelando miesto mayoro rinkimo laikas. Kandidatų daug, ir net su pretenzijomis, su pasiūlymais, kaip beveik stebuklingai jie gali Clevelando miesto reikalus tvarkyti. Žinoma, tie visi pasiūlymai yra rinkiminis reikalas, ir natūralu, kad kiekvienas kandidatas daug žada. Kitaip, vargu balsuotojai susigundytų.

Rimti Clevelando miesto gyventojai, kurie jau ketverius metus stebėjo dabartinio miesto mayoro, nepriklausomo demokrato Anthony J. Celebrezze darbą, labai tvirtai sako, kad Clevelandas gerensio mayoro negaus. Anthony J. Celebrezze tas pareigas labai pavyzdinčiai, rūpestingai išdėdamas, kad visi Clevelando miesto gyventojai sluogsniai būtų patenkinti. Atseit, jis rūpestingai saiku saikėjo į visas puses: ir vargingesniems ir turtingesniems rajonams. Pagaliau, jo didžiausias noras buvo išlyginti puvusius miesto neviendumus, Clevelandą padaryti tikrai vienu ir simpatiškesniausiu JAV miestu.

Kiekvienas, geras miesto reikalų žinovas gali pasakyti, kad gal mums dar reikia ir to ir to, bet tokiu atveju jis tuoj atsimena, kad visi tie reikalavimai sušvedė į pinigą. O jei sušvedė į pinigą, tai neįvengiamai tada turi būti didesniais mokesčiais apdedami visi miesto gyventojai. Anthony J. Celebrezze didžiausias rūpestis, kad tuo pačiu pinigų būtų daugiausia padaroma. Jis pats laikomas darbščiausiu miesto pareigūnu. Kaip vieną kartą laikraštininkų pokalbį buvo pasakyta, dirbdami beveik visas 24 valandas per parą.

Anthony J. Celebrezze yra nepriklausomas demokratas, jis nesiduoja partijos pareigūnų tarpomus už skvernų. Žinoma, partijos pareigūnai tuo labai nepatenkinti, bet reikia manyti, kad nuo to miesto reikalai nė kiek nenukenčia. Jis turi labai aiškų atities miesto tvarkymo planą, ir to plano įgyvendinimo kruopščiai siekia.

Anthony J. Celebrezze jau ketverius metus vadovauja Clevelando miestui. Atseit, jis jau du kartus buvo miesto mayoru išrinktas. Dabar kandidatuoja trečiam terminui, turėdamas jau ketverių metų praktiką. Kas gerai įsižiūrį į šio milikinio miesto reikalus, nė kiek neabejoja, kad kiekvienas atėjęs naujas miesto mayoras, tuoj negali startuoti pilnam darbu. Reikia įsigilinti, pasirošti ir pradėti dirbti. O tai nepadaro per metus laiko. Ir Anthony J. Celebrezze, kandidatuoamas trečiam terminui tai gerai žino. Jis tiki, kad galės tikrai daug Clevelando miestui pasitarnauti.

Pagaliau, mes turim iškelti ir dar vieną, labai gerą dabartinio mayoro savybę, tai jo šilti ryšiai palaikymą su gausiomis Clevelando tautybių grupėmis. Kiek tik sąlygos leidžia, jis susitinka su tautybių atstovais ir juos informuoja. Taip pat rūpestingai išklauso ir tų tautybių atstovų pageldavimus. Štai ir šios savaitės penktadienį mayoras Anthony J. Celebrezze yra pasikvietęs informacijai visų Clevelando svetimkalbių laikraščių redaktorių.

Rinkimai čia pat, visai norim gerą gyvenimą Clevelando miestui, tat per rinkimus ir atsiminkim, kad dabartinis mayoras Clevelandą tuo keliu ir veda.

KAS UMSHARS DIRVA — TAS JUSMANAPPO